

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
1942 JANUÁR 1-TŐL:

EGY ÉVRE 20.— P. FÉLÉVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— F

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetési díjak előre fizetendők.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARACSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓH VATAL:
BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.
TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekszámla száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintendő, mint az előző megrendelése szolgált.

Nagyhirdetések ára: egy hatodhastós (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér. Szóvegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁSOK

Keresünk azonnali belépésre fiatal molnárszolgálatot. Kubó Testvérek, Nagocs. 7597

Nős molnárt keresek állandó állásra 1943 január 1-re, aki visszavonulási örökösben járjon, előnyben részesül. Polcz József gőzmalom, Baranyavár. 7908

Részesmolnárt kiscsaládot azonnalra felveszek, 1-500 pengő havi kereset biztosítva. László István főmolnár, Orozstony, Zala megye. 7610

Keresek molnártanócot, első évben havi 25 pengő, a többi években 35 pengő, lakás és ételmezés, valamint felveszek molnárszolgálatot 100 pengő havi fizetéssel, lakás és koszt. Szil-malom, Nagybalom, Somogy megye. 9732

Vetőmagtisztító üzemhez gépjárművel rendelkező vezetőt keresünk vidékre. Malmi és hántolóipari járatás előnyben. Ajánlatok igény-megjelöléssel, eddigi működés feltüntetésével. „Vetőmagtisztító 9760” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 9760

Háromjáratú vizimalomba magányos vizimalnárt keresek. Novák vizimalom, Lengyeltelep, Somogy megye. 7627

Vidéki iparvállalat, szakmáját értő, dolgos gépész keres 250 HP-s gőzgép és malomberendezésének karbantartására. Ajánlatokat „Állandó elhelyezkedés 7630” jellegre. 7630

Keresek azonnalra vagy 15-ére kiscsaládot, szerény igényű gépészt állandó munkára 60 HP Hőcker gőzgéphez, aki a fűtést is vállalja. Személyes jelentkezés előnyben. Fizetés megbeszélés szerint, utólagos felmérés díjait megfizetjük. Cím: Borsi Gőzmalom, Reguly. 9750

ÁLLÁST KERESŐK

Főmolnári vagy kezelő állást keres 38 éves, mestervizsgálott, szorgalmas, megbízható szakember. Tóth Ferenc, Várkesző. 7606

Főmolnári állást keres elsőrangú, elismert szakember, közép- és nagyalmi gyakorlattal. Kifőlést, minőségét garantál. Szíves meghívást kér üzem- és fizetés-megjelöléssel. Sebess Gyula főmolnár, Gyöngyös, Pestiu. 53. 9526

Dippoldiswaldeban végeztem, teljesen szakképzett, elsőrendű főmolnár, bel- és külföldi közép- és nagyalmi 26 éves főmolnári működéssel azonnalra állást keres. „Magas-hozam 9750” jellegre a kiadóhivatalba. 9750

Fatüzelésű motorhoz kezelő állást keres 28 éves, nős, kiscsaládot szakember, Erdélyi Sándor gépész, Konyár. 7631

35 éves egyszakos, szakképzett, szorgalmas, munkás szerető molnárszolgálatot állandó alkalmasságot keres bármilyen rendszerű malomba, tavaszig egyedül is elmegy, családját lakáshány miatt később venné. Szíves meghívást kér bármikorra üzem- és fizetés-megjelöléssel. Németh Imre, Zalaapáti. 7638

Azonali belépésre állást keres 42 éves, szakképzett, egyedülálló molnár. Kiszki Rezső molnár, Szepsi, Bartalos Béla-utca 6. 7628

26 éves négy középiskolát végzett molnárszolgálatot keres jobb szegedi állandó alkalmasságot keres, fizetés-megjelöléssel, azonnali belépésre. Szíves meghívást kér: Kecskes János, Nyírbátor, Rákóczi-u. 3. 9756

Főgépész vagy jobb gépész állást keres bármikor belépésre önkéntesen nagy gyakorlattal. Bérmitly nagy gőzgép, gőzturbina, gőzkazán, Dieselmotor, elektromosüzem stb. ölesőbbá tételét, nehézkazánüzem elhelyezését garantálja. Meghívásokat az üzem géphegyeztetésének, az állás javadalmazásának ismertetésével „Ekonómikus 9758” jellegre a kiadóhivatalba kér. 9758

Fiatal mestervizsgálott, nős, családtalan molnári állást keres, vagy társulna bérlettel. Elmenne feles vagy konvenció molnárnak vagy kezelőnek. Bizalmi állásba övédekkel is. Molnármester, Szalafő, u. p. Óriszentpéter. 7644

Órlás minden ágazatban, szerezésben, könyvelésben, motorkezelésben járatos fiatal, nős molnári főmolnári, kezelő vagy jobb segédként állást keres. Szíves meghívást kér fizetés-megjelöléssel. Jambor András, Tiszafüred, Sárkány-köz 779. 7641

Középkorú önkéntesen gépjáratós, gépkezelő, szorgalmas, tergal és hegesztő, összes gőzgépekről, motorokról, villamoságról vizsgával és gyakorlattal, gyári, kőbányai, hűtőházi, malmi ismeretekkel. Palagyi László, Verpelét. 7642

Főmolnári állást keresek visszavonulási célra. A malomban előforduló famunkák, szerelést szakaszerű tapasztalattal végzem. Fújkin Szafioria, Horgos, Csanád megye. 7639

Idősebb jó molnári almolnári vagy kezelő állást keres. Gerencsér, Heves. 7643

VEGYESEK

„Zénol” szíjkenőcsöt vegyen! Régi jó minőségben szállítjuk: Bachrach Testvérek mérnökök, Budapest, VII., Szóvetség-utca 36/b. 2802

Malmot eladni, venni, bérbeadni, bérbevenni akar, forduljon Fischhof Sándor 30 év óta fennálló malomközelítő irodájához, Szekszárdon. 9407

Lisztkeverőgépek rak-tárral azonnal szállíthatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833/2

Chronos 10 kg-os automata-tikus mérleget kapható. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2853/1

Malmot bérbevenni 5-16 l1 járatig. Leírás kér. Földy Ferenc darálómalom, Pétervársára, Heves megye. 7569

Tiszaszöllösi malom berendezése eladó. Kaphatók: 29/60, 21-es Ganz hengerezékek, szabadonlengő, 2-3-részes síkalkalmak, ex-haustor, felhőzők, transzmissziók és szíjtárcsák. Eladási megbízott: RÁCS ARMIN ÉS TÁRSA, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2839

Ganz 30/60 és 30/80-as ket-gőz, 16 vasszekrényes hengerezék azonnal szállítható. — Jahn József malomberendezési vállalat, Budapest, V., Wahr-mann-utca 6-8. 2728

Raktáron tart és legrovidebb idő alatt szállít mindenféle malomgép-eket, gumimint köleshántolókat, síkszíjakat, dara- és dercetiszítót, hámozógépeket, alacsonyfordulatú kalapácsos őrlőgépeket, 4- és 6-nyűstös kenderhevedert minden széles-vállalban. Szabó István malomberendezési és műszaki cikkek kereskedése, Ujvidék, Petőfi Sándor-utca 42. 9744

Igazán önleledő daráló-kövek, szavatolt nagyteljesítményűek. Nagy Ferenc malom-kőgyára, Dunaföldvár. 8568

Olajmalom berendezés, Prinz-gyártmány, 1-es számú sajtóval eladó. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833/1

Eladók Ganz 220x550-es szimpla és dupla hengerezékek, egy szimpla új Reform daratisztítógép, egy Magyar Állami 8-as gőzmagán-járó, 16-kalapácsos Botond. — Ipartelep, Nagygeresd, Sopron megye. 7560

Olajmalom berendezés használt állapotban azonnal szállítható. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833/2

Egyes és ketlős csigák kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-u. 21. 2836/5

Eredeti Oroszlán-védjegyű szítaselymek, drót-szövetek, koptatószövetek leg-olcsóbban: Roseth Györgynél, Budapest (V., Katona József-utca 27.) 2000/1

Keresek megvételre jókörüzetű vasmalmot részletes leírással. Stumecz Antal, Budapest, XIII., Szege-d-ut 52/b. 7629

Eladó hengerezékek, ketlős Ganz, faszekrényes, 29/60. Kassai műmalom Rt., Kassa. 9737

Vennék 30 HP 380 volt 3 fázisú villanymotort, tizedes vagy százados nagyobb mérelet, nagy kalapácsos daráló, 10-es Emerget. Szentkirályi, Kecskemét, Mezei-utca 37. 7595

Viziturbínák kaphatók kisebb malomnak. Hidroiroda, Budapest, XI., Bornemissza-utca 12. 7632

Kalapácsos őrlőgépek minden nagyságban kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833/5

80 HP eredeti szivógázmotor Ganz-gyártmányú, fatüzelésű generátor, telexp együtt, összes tartozékával, legközelebb tartással, csövezetékkel együttes üzemgázbiztosított eladó. A motortelep 1929-ben épült, furata 120, lökete 620 mm, egyhengeres, fekvőrendezésű, fordulata 195, Bosch központi olajozási rendszerrel. Egy hónapig még üzemben megtekinthető. Legvégső készpénz-ára 20.000 pengő. Csak komoly vevőkkel tárgyalok. Borbas Malom, Vácszentlászló, Pest megye, Gödöllő mellett. 7615

Napraforgóhajalógép Prinz-gyártmányú, használt állapotban azonnal szállítható. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2836/4

Szabadonlengő síkszíjak különböző nagyságban azonnal szállíthatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833/3

Vizsgálott főmolnári és gépész vagyok, malmot bérelnék másfél vagyonos, szivógázmotoros, csuvarmentes előnyben. Ajánlatokat hajtóerő, műszaki berendezés és multivi kereset feltüntetésével kérek. Kovács Árpád, Szeghalom. 7626

Sürgösen eladók 1 darab Heller és Herz gyártmányú, 20 HP, komplett, stabil, 1 drb Hofherr-gyártmányú, 14 HP, komplett, lokomobily, 1 drb Máv., 16 HP, kocsi-szereit, komplett, lokomobily szivógázmotort, 1 darab 550 köbcéntis, üzemképtelen Hudson motorkefékpárt, 1 darab 5 méteres hasábszíjat, 1 darab Ganz 22-es hengerezék, dupla, 1 pár 36-os kőjáratot, 10 méteres új, golyóscsapágy felvonó 120 milliméter belvillággal, 1 drb dupla daratisztítógép 300 milliméter munkaszélességgel, különböző öntött szíjtárcsákat. Vörös főmolnár, Magyarórszég. 9743

Reform dara- és dercetisz-títógép 2x300 és 2x 350 mm méretben raktárról azonnal kapható. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521/a

Vetőmagtisztítógép Mávag-gyártmányú, nagyteljesítményű trióreladó. Jahn József malomberendezési vállalat, Budapest, V., Wahr-mann-utca 6-8. 2728/2

Eladó 21-es használt, faszekrényes Ganz hengerezék, Kozma Sándor, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. 8719

Nagyteljesítményű trióreladó K.L. 2., teljesen új, raktárról kapható. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2520/b

Motorokat csutka, barnaszénüzemre 10-150 HP teljesítményű szállítunk. Gyári főjavításokat, hengerfúrásokat, csiszolókat, dugattyúkat, gyűrűket, hengervefejekeket, lötengeleket előnyös áron készítenek. Átalakításokat minden üzemre vállalunk. Csereüzleteket költünk: Kuruvez Testvérek gépipari vállalat, Budapest (VI., Angyalföldi-ut 6. szám) 2038

Hengerezék fogaskerekek, tartalék-hengerek, Ewart-lánc, filtervasszerek, kövaszerek, közlómű alkatrészek és az összes malomberendezési cikkek juttanyos áron beszereshetők: Geiger Janka, Budapest, XIII., Gömb-utca 36. Telefon: 291-438. 2037

Retroil szabadalmazott olajregenerátor üzemi próba is szállít Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521/3

Tányéros detasórok modern, szimpla és dupla kivitelben kaphatók. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521

Wörner Reform ketlős daratisztítógépek, Radikál gabonahámozógépek, kefélőgépek raktárról szállíthatók. Jahn József malomberendezési vállalat, Budapest, V., Wahrmann-utca 6-8. 2728/1

Varrósíj helyett használt „Polip” szíjragasztót, hidegen alkalmazható. — Kapható: Rácz Armin és Társánál, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521/2

Malomszerelést beőrlést, diagramm-készítést önállóan vállalok. Műhelyemben átalakítok, készítek és eladok síkszíjakat, daragépeket, felvonókat, darálóköveket igen kedvező áron, újban is. Szabó Imre szerelő főmolnár, Budapest, V., Vilmos-császár-út 76. III. emelet 5. 2330

Barnaszéngenerátorokat készítek, telepemen üzemben megtekinthetők. Káránykiválasztókat, generátorokhoz mindennemű öntvényeket külön is adok. Továbbá hengervefejekeket, dugattyúkat, hengervefejekeket, könyök-tengelyeket, valódi széná-, számalomlombokat, betonkeverőket, általános főjavításokat. Bartók György, Budapest, XIII., Szege-d-ut 48. Telefon: 498-374. 2456

Traktor- és stabil-hengerek, lötengelek legprezisebb köszőrűse modern amerikai rendszer szerinti Dugattyúk, dugattyúcsapszekek, szelepek, hengervefejek, hengervefelek, az összes használatos traktormarkákhoz. Gőzgépgengerek fúrása. Cséplőgépekhez szalma- és törekrázótengelyek. Motorlötengelek. — Dobos Pál gépműhely, Budapest (VI., Teve-utca 33.) 2034

Reform daratisztítók ölesón kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833/4

Nógrádsápi 11-járatú gőzmalom eladó. Sinkovits József és Társa, Nógrádsáp. 7633

Malomszereléseket rosszul működő malmok rendezését, őrlési diagrammok készítését, felelősség mellett vállalom. Fáber malomfelszerelési vállalkozó, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 23 földszint 20. 2880/2

Tartalék-hengerek teljes vasszelepek 3/8-os, 21-es, 9/14-es és 36/60-as hengerezékekhez kaphatók. Kriszthaber Károly, Budapest, XIII., Láng László-u. 6. 2542/2

Ganz tartalék-hengerek minden méretben kaphatók. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2520/c

Sárospataki malomköveket Kardos Dániel malomkőfaragómester, Sárospatak, Kövi Sándor-utca 2. 9332

Malomszerelők Budapesti Malomfelszerelési Vállalata Vállalja malomfelszerelést, átalakítását, készíti síkszíjakat, daragépeket, koptatóberendezéseket, porszivókat, felvonókat stb. Eladó új és használt malomgép-eket előnyös áron. — Egyes gépek raktáron. Budapest, Vilmos császár-út 76. III. emelet 5. 2330/3

Vizierőt 15-50 lóerőig 2-10 hold területtel megvételre keresek. Lukács Béla, Mezőberény. 7634

Négyjáratú turbínás vizimalom úri lakással, nagy gyümölcsös-sel, konyhakerttel, közép közepén, állandó öröklettel, biztos megjelölés, december hó 13-án nyilvános árverésen a legelőbbé ígérőnek öt évre használatba kiadó. A malom Répceszentervári van. Felvilágosítást nyújt Ruzsó Örkösök gyámja, Sopron, Lázló király-út 9. 1. 7637

100 HP Láng stabil gőzgép, alacsony- és magasnyomású, 12 atmoszférás Rök kazámmal, azonnali szállításra kapható. Érdeklődni lehet: Rácz Armin és Társánál, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2521/a

Varrósíj olcsóbb és jobb használatra kész szíjragasztó. Eredeti bekeimenőség és legolcsóbb ár. 1 kg 10.— P. 1/2 kg 5.50 P + 15% felár. Tolnai Béla és Társa műszaki cikkek raktára, Budapest, VI., Horn Ede-utca 20. 8484/1

Deák Illés főmolnár, Duna-szordahely, vállalja malmok évi szakmácsadását, terveket, diagrammokat, szíjtárcsák kidolgozását és a mai kiörlésekhez egyszerű átalakítását. 7605

Igen tisztelt malomtulajdonos, főmolnár! Készíttessen hengereit precízen mart acél fogaskerekekkel, alig drágábbak a silány öntött kerekknél, de az élet-tartamuk aránytalanul nagyobb. Bory István, Szekesfehervár, Budapest-út 38. 9693

Legolcsóbb a motorüzem. Átalakítom malmában garanciával meglévő alsószívó fagázgenerátorát kátekánásra. 30%-kal kevesebb fogyasztás, 15%-kal több lóerő. Nincs bűz, nincs kátrány. Nyersolajmotorokat átalakítok, javítok, üzembehelyezek óra-és napibérért. Bukovits, Budapest, Wahrmann-utca 9. Váci-útnál. 2065

Traktor- autó, motorhengerezésizolások, lötengelek, dugattyúgyűrű gyártása. Dugattyúk, dugattyúcsapszekek, szelepek, hengervefejek, hengervefelek, az összes használatos traktormarkákhoz. Gőzgépgengerek fúrása. Cséplőgépekhez szalma- és törekrázótengelyek. Motorlötengelek. — Dobos Pál gépműhely, Budapest (VI., Teve-utca 33.) 2034

Malomkövek darálásra és kőtt termékéből, kiörlésre, önleledő műkövelés francia kvarc-ból minden méretben kaphatók. Kann és Heller Rt., 70 éves malomkőgyára, Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2190

Vizimalmot bérbevenni Nagy Lajos, Budapest, X., Pongráci-út 9., IX. épület, 340. ajtó. 7635

110 HP félstabil kondenzá-toros, 1915. évi, 10 atm. gőzgép eladó, esetleg 10 cseppel 120 HP stabil gőzgéppel. Jelenleg üzemben megtekinthető. Müller-malom, Hajdudhadhá. 9706

Szítaselyem foszforbronz, platínázott szövetek legolcsóbban beszereshetők: Császár József műszaki cégnél, Budapest, VI., Király-utca 82. Telefon: 422-667. 2827

Keresek egy 30-35 HP-s szivógázmotort, lehetőleg húzatást vagy magán-járót, üzemhajtásra, stabil is lehet, generátorral. Kótaji Konzervüzem, Kótaj. 9761

30/60 és 30/80 vasszekrényes ketlős Ganz hengerezék eladó. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833

Elektromotorok dinamók nagy választékban, tekercselés, szerelés, csereszletek, Rymorz, Budapest (Váci-út 50.) 2685

Eredeti Miág gyártmányú, nagyteljesítményű, két darab trióreladó, áramkenti teljesítmény egyenként kb. 20 máza, 1 darab Rapid 3. számú Kühne-gyártmányú daráló eladó. Karczag és Társa, Budapest, VI., Lázár-u. 13. 2711

25/65-ös dupla, 30/60-as szimpla vasszekrényes hengerezék kitűnő karban, 400-as vasszekrényes, függőkőves daráló, szimpla modern Reform daragép, gyári új 1-es hámozógép, javított szimpla Radialista, 11/a és egy kis Oser hengerezék juttanyos áron kapható. Kriszthaber Károly, Budapest, XIII., Láng László-u. 6. 2542

Darálóköveket sírglóból és hámozógép-eket legjobb minőségben szállít: Varga Ottó Lajos csiszológyár, Budapest, XIII., Fővény-u. 89. Tel. 291-493. 2377

5000 pengővel vásárolhat malomberendezést vagy malomkővet. „Malomgépész 7636” jellegre a kiadóhivatalban. 7636

László Miklós malomberendezési és műszaki cégnél kapható gyantát, hevedert, serleget, márkás szítaselymet, olaj-tömítéseket, összes műszaki cikket, valamint malmi gépeket. Budapest, VII., Nagyatádi Szabó-utca 33. 2733

Kvarcitmalomkövek egy darabból és rakottak, minden méretben, bármilyen őrlési és darálási célra, jótállással, azonnal. Beregszászi Kvarcit Malomkőbánya, Beregszász, Damjanich-utca 24. 8420

Öntöttvas szaktartók különböző méretben, csappantyús szaktartók, Gazdasági detasórok, modern malomgépvaszerek és az összes malomvaszerek és malomfelszerelési cikkek juttanyos beszerzési forrása. Kriszthaber Károly, Budapest, XIII., Láng László-u. 6. 2542/1

Figyelem! Gépvásárló! Aki nyugodtan akar aludni, traktor, szivógáz-, benzín- és nyersolajmotorok, 2-10 lóerőig, kezdve Diamanthon 16 lóerőig, mert egyévi jótállást vállal, és részletfizetésre is ad. Budapest, Váci-út 43. 2092

Vaddisznó vedjégy, eredeti Eberhard-éket fogatos és traktorvontásra raktárról szállít: Örményi Károly gép- és műszaki kereskedő, Budapest, V., Batory-utca 7. Eberhardt-lerakat. 2800

Malomkövek darálásra és kőtt termékéből, kiörlésre, önleledő műkövelés francia kvarc-ból minden méretben kaphatók. Kann és Heller Rt., 70 éves malomkőgyára, Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2190

Vizimalmot bérbevenni Nagy Lajos, Budapest, X., Pongráci-út 9., IX. épület, 340. ajtó. 7635

110 HP félstabil kondenzá-toros, 1915. évi, 10 atm. gőzgép eladó, esetleg 10 cseppel 120 HP stabil gőzgéppel. Jelenleg üzemben megtekinthető. Müller-malom, Hajdudhadhá. 9706

Szítaselyem foszforbronz, platínázott szövetek legolcsóbban beszereshetők: Császár József műszaki cégnél, Budapest, VI., Király-utca 82. Telefon: 422-667. 2827

Keresek egy 30-35 HP-s szivógázmotort, lehetőleg húzatást vagy magán-járót, üzemhajtásra, stabil is lehet, generátorral. Kótaji Konzervüzem, Kótaj. 9761

30/60 és 30/80 vasszekrényes ketlős Ganz hengerezék eladó. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2833

Kemény Manó cégnél kaphatók: használt hengerek, siksziták, tararók, triórók, felbontógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikkek, a m.: levelederek, serlegek, fogaskerekek, sodronyszövetek, lámpapél, filcs, szitacsokóanyag, lakkvászon, sziták, szitavász, ragasztó stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

Aspirátor társ, smirgli köpenyes hámozógép, dupla Reform darasztító, négyrésztű és hatrésztű, szabadonlengő felsőtengely-meghajtású sikszita a legmodernebb kivitelben és az összes malomszükségleti cikkek azonnali szállításra jutányos árban kaphatók. Fáber Sándor malomfelszerelési vállalat, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 23. fld. 20. 2880/1

Gyantánál jobb a DIADAL folyékony szitapadó. Pár csep szitát kímél, puhít, konzervál. 1 kg 8.50 P. 1/2 kg 4.50 P. Tolsal és Társa műszaki cikkek raktára, Budapest, VI., Horn Ede-u. 20. 8484

Eladók 10, 16, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75, 80, 130 HP stabil szivógázmozorok. Berger József malomépítő, Győr, Szent István-út 33. 8879

Golyóscsapágyakat malomgépekhez minden méretben, gyári garanciával, javítunk. Új golyóscsapágyakat, csapágyházakat legolcsóbban szállítunk: Solymossy és Tsa, Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 6. 469

Graepel-féle függő tengelyes sikszita meghajtószervezet nagyon jutányosan kapható. Azonkívül 80, 90, 100 mm gyűrűkenesű csapágyak és kuplungok. Nem tűzöl mentett. Kohn Adolf vastelepe, V., Váci-út 36. 2542/3

Elektromotorok dinamók, generátorok minden nagyságban és áramnemre jutányosan kaphatók, cserélhetők, javíthatók garancia mellett. Kékő István, Budapest (VI., Nagymező-utca 66.) 2011

ECONOM CSIGATRIÓR
5 menetes, raktárról azonnal szállítható
KARCZAG ÉS TÁRSA
Budapest, VI., Lázár-u. 13

TÖRÖTT GÉPRÉSEK
repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése
Lakos és Székely gépgyár
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Új berendezések gyártása és hegesztő oktatóműhely

Sok felesleges számolástól mentesül meg, ha a Vámörlelési díjszámítási táblázatot megrendeli a
MAGYAR MOLNÁROK LAPJA
KIADÓHIVATALÁBAN: BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-U. 14

Vennék használt, de jó karban levő kis szelektort. Ajánlatokat kérem Frank és Társa utóda, Ujvidék, Móra Ferenc-u. 48. 9755

22/50 vagy 25/50 dupla vagy szimpla vasszekevényes hengerek keresek megvételre. — Ajánlatot „Vámörlelés 2933/a” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2933/a

Szivógázmozorok 16 HP és 20 HP, teljesen új, Fried-gyártmányú, stabil, eladók. Kun Lajos vasárugyár, Miskolc. 8440

Villanymotorok dinamók eladása, vétele, csere, gombolyítás és szakszerű javítása: Szabados, Budapest, V., Váci-út 18. 2042

Malombérletet keresek részére. Fáber malomszerelési vállalkozó, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 23., földsz. 20. 2880/a

Raktárról eladó Reform darasztító, azonnali szállításra. László Miklós, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 33. 2733/a

Keresek 2 db egyenáramú villanymotort, az egyik 45-50-ig, a másik 20-25-ig, ármegjelöléssel. Szilámalom, Nagybajom, Somogy megye. 9733

Eladó Hedrehelyen levő 4-járatú, visszafutó és malom jó buzátermő vidéken, berendezése: 1 db 3/8 dupla, 1 db 21-es hengerezett, daráló, koptatóberendezéssel, daragép, háromrésztű sikszitával, meghajtóró 45-HP faszivógázmozor, két lakással, gazdasági épülettel, 2 kat. hold területtel. A malom üzemben megtekinthető. Füzes-malom, Hedrehely, Somogy megye. 7616

Eladók egyenáramú, 220 voltos dinamók és villanymotorok. — Ipartelep, Nagygeresd. 7618

Vastartály hengeralakú, szegcselt, 9 méter magas, 3 méter átmérője 2, hossza 3 méter, kitűnő állapotban eladó. Dióspusztai gazdaság, posta Nemellád, vasútállomás Szigetvár. 7615

Keresünk 3 fázisú, 50 perodusú, 380/220 voltos dinamókat és villanymotorokat megvételre árajánlattal. Ipartelep, Nagygeresd. 7617

MALOMIPARI GÉPEK ELADÓK

25/100 Ganz vasszekevényes,
29/60 Ganz faszzekevényes,
9/14 Ganz faszzekevényes,
3/8 Ganz faszzekevényes,
21 Ganz faszzekevényes,
21/a Ganz faszzekevényes hengerek,
Négyosztályos daragép,
8-rétű Gazd. szabadonlengő sikszita,
Kefegép,
Új dupla Reformok,
Új zárt porszűrő, ötrészes,
4- és 6-rétű tengelymeghajtású siksziták,

RÁCZ ARMIN ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 7

MEGJELENT A CSIZMAZIA—NADAS A MALOMIPAR TECHNOLÓGIÁJA CÍMŰ SZAKKÖNYV ÁRA FÜZVE 8.— P, KÖTVE 12.— P
KAPHATÓ A MAGYAR MOLNÁROK LAPJA KIADÓHIVATALÁBAN
BPST, V., KATONA JÓZSEF-U. 14

Örleménykiszolgálási táblázat

a búzának 90% (ezen belül 20% finomliszt, 70% EB liszt, illetve 21% finomliszt, 69% EB liszt, 8% korpa), a kétszeresnek és rozsnak 85% (ezen belül 85% RL liszt, 13% korpa) kiörlése mellett leendő örleménykiszolgálásról

Örleési díjtáblázat

a felőrölt gabonának kilogrammonkénti súlyáról. — Ára 2.— pengő. Megrendelhető a pénz postautalványon leendő előzetes beklüde mellett, olvasható cím (név, község, utolsó poste, megye) közlésével
Böröcz Sándornál, Kaposvár, Eszterházy-u. 90.

Műőrlő- és darálóköveket
30 év óta a legjobb minőségben készít Gabonahámzó k bételezése garanciával
KOSSÁNYI ISTVÁN
malomgyára,
Budapest, V., Visegrádi-utca 53. Tel: 291-494

A valódi svájci
SZITASELYEM
100 év óta legjobban bevált
A selyem méterenkint fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garatálja a legnagyobb tartósságot, szítálóképességet és a nyílások egyenletességét.
Beszerzési források ügyében forduljon a következő címre:
SCHWEIZ. SEIDENGAFABRIK A. G. THAL (Schweiz)

ALKATRÉSZEK SZÍJTÁRCSÁK FORD ÉS FORDSONHOZ
LEGOLCSÓBBAN
WITTENBERGERNÉL
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM
TELEFONSZÁM: 115-459

KREISLER MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT KFT.
Budapest, XIII., Fóthi-út 34. (Váci-út mellett) Tel.: 291-691

RAKTARJELENTÉS GYÁRLAG JAVITOTT, HASZNALT MALOMGÉPEKRŐL:
Ganz faszzekevényes 21-es és 22-es hengerek,
Ganz faszzekevényes 22x343 szimpla hengerek,
Ganz faszzekevényes 22x475 szimpla hengerek,
Ganz faszzekevényes 22x475 dupla hengerek,
Ganz faszzekevényes 29x100 dupla hengerek,
Ganz vasszekevényes 25x100 dupla hengerek,
Ganz vasszekevényes 25x125 dupla hengerek,
Ganz vasszekevényes 30x100 dupla hengerek,
EMAG egyszakevényes, szíjvezetés, szabadonlengő sikszita 14 darab 1520x2500 mm kerettel,
Sikszita, szíjvezetés, szabadonlengő, 30 db 800x1600 mm kerettel,
Seck sikszita, „Márta” hajtóművel, 22 db 920x1600 mm kerettel,
ÁGK vasfőkeres sikszita, „Márta” hajtóművel, 26 darab 800x1600 mm-es kerettel,
ÁGK vasfőkeres sikszita, „Márta” hajtóművel, 26 darab 920x1600 mm-es kerettel,
EMAG és Seck szimpla és dupla detasörök,
Radiálszita, egyszerű és dupla, centrifugálszítók,
Rázószita, nagy és kicsi,
Bühler monitor tarár, 800 mm széles,
Ganz-gyártmányú tarár, 600 mm széles,
Graepel-gyártmányú tarár, 1000 mm széles, lábakkal, 3-as számú triór, csigatriórok,
Besser rentábel, 2-es és 3-as számú,
Német gabonabegyező- és hámozógép,
Graepel 2-es gabonabegyező- és hámozógép,
EMAG önműködő nedvesítőgép, légelezárók, mágnesek,
Dupla malomjárat, malompaddal, előtéttel, daruval,
Seck egyszerű reform, ventilátorral, 600 mm-es kerettel,
EMAG dupla reform, ventilátorral, 2x500 mm-es kerettel,
Wörner dupla reform ventilátorral, 2x500 mm-es kerettel,
Német típusú új darasztítógép, 2x330 mm-es kerettel,
Exhaustor, különféle,
Lisztkeverőgép, 1000 és 2000 mm-es,
Ganz kombinált rovátkolengő, 1000 mm-es hengerekkel,
„MÁRTA” SZADONLENGŐ SIKSZITAHAJTÓMŰ HÁROMFELE NAGYSÁGBAN.

Ha használt gépet akar venni, vagy feleslegessé vált gépet el akarja adni forduljon bizalommal
Kemény Manó
céghez,
Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

MALMOK FIGYELMÉBE!
85 kg-os lisztes- és gabonaszákot legolcsóbban kölcsönöz, elad.
50 kg-os négyrétű nátron papírsák, új 55 fillér.
Öskeresztény cégi
SZELEI MIHALY
Új és használt zsák-, ponyva- és zsinégárkereskedés
BUDAPEST, IX., SZVETENAY-UTCA 13. TELEFON: 330-772

RYMORZ LAJOS HAT. ENG. VILL. VÁLLALAT
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 50. SZ. TELEFON: 291-755
ALKALMI HIRDETÉSEI:
VESZ, ELAD, CSERÉL MINDENEMŐ ÜZEMGÉPÉKÉT
Gatter 24 collos, Höcker félstabil 35 HP, 138 HP Diesel (gázüzemre is), négyoszlopos prések, esztergapadok, szalagfűrészgépek, kombinált gyalugép, erdőöllő-lyukasztó stb.

Nincs többé szíjcsúszás!
Ha gyanta helyett pár csepp
„BERTURIN”
tapadó szíjkenőcsöt használ. 1 kg pótol 3-4 kg gyantát. Használható mindenféle szíjakhoz.
Ára 7.20 pengő kilogrammonként.
BERTA KÁROLY SZÍJKENŐCSKÉSZÍTŐ SZOLNOK, ATILA-UTCA 5. SZÁM.

Rendeletszerű malmi könyvek régi árban!

Vámfeljegyzési-Vámcserekönyv szállítóbárcával egyesítve	5.— P	Pénztárkönyv	2.— P	Malmi munkarend, az ipartörvénynek és az új munkaügyi rendeleteknek megfelelő tartalommal, 3 darab ára (kérvénymintával)	1.20 P
Darálási könyv (árpa, tengeri stb. darálásához)	2.— P	Alkalmazottak nyilvántartási és szabadságkönyve	3.20 P	Munkabérléti díj	— .40 P
Gabonarakárkönyv	2.— P	Munkás- és bérfeljegyzéskönyv	3.50 P	Váltsággöteles vámörlelések (vámcserek) könyve	2.50 P
Örleményraktárkönyv	2.— P	Zsábkönyv, külön színben a gabonás és az örleményekhez. Ára 500 darabonként csomagolva	1.— P	Valamennyi könyvet az állami bélyegjelző hivatal félmzárával hitelesítve és a malomosztály alkalmassági záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.	
Örleési (malter) könyv	2.— P	Tájékoztató. Könyvrendelőinknek három példány díjtalan.			
Malomipari mellék munkák könyve	2.— P				
Tárolási könyv	2.— P				
Örletgyűjtő könyv	2.— P				

Legolcsóbb beszerzési forrás: **MAGYAR MOLNÁROK LAPJA** kiadóhivatala, Budapest, V., Katona József-utca 14

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:

1942 JANUÁR 1-TŐL:

EGY ÉVRE 20.— P. FÉLÉVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— P

Kiadványok ára: a kihirdetési rovathoz előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűvel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szög) egy pengő. A hirdetési díjak előre fizetendők.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARÁCSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekkzármája száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtti 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.

Nagyhirdetések ára: egy hatodhásábos (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér. Szóveggoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Vámörölő és vámcserealmokról

Írta: id. Bolyky János, Érsekújvár.

Amióta az illetékes minisztérium 87.300/1942. K. M. sz. rendelettel a vámörölést 100 kg-ként 3.30 P-es árbán állapította meg, türelemmel vártam, hogy a kartársak között majd csak valaki felszólal aziránt, hogy a multban 70%-os kiörölés mellett 10% természetbeni vámot szedünk és a hajtóerő is 100%-kal volt ősőbb a mainál, a műszaki cikkek viszont 300—1000 százaléku áremelkedést értek el.

Mivel ezideig a malmoknak erről a nyomorult helyzetéről még senki sem írt, megkísérlem megegyszer felrészni a magyar molnárságot, hogy ne egymást rájuk és egymásnak ártsunk, hanem — a törvények és rendeletek szigorú betartása mellett — egyforma minőségű, egyforma mennyiségű kiörölést eszközöljünk. Ne ott keressük a hasznót, hogy a rendletek kijátszásával, fehérebb lisztek kiadásával és feketén való öröléssel csaljuk a szomszéd malmotól öröklött közönségét, hanem azzal, hogy egy bizottságot jelöljünk ki a molnárság a Malomszövetség útján és memorandumban ismeresse a 3.30 P-s vámörölési díjnak a malomiparra vonatkozó romboló hatását és a lehető legsürgősebben el kell járni ez ügyben és megvilágítani a közellátási és iparügyi minisztériumnál, hogy a malomiparnak a 85—90%-os kiörölésnél a 15% természetbeni vámot engedélyezze, vagy pedig pénzben a 15%-os vámgabonának az értékét, azaz 5.— P-t.

3.30 P pénzfizetés mellett — bármely meghajtott malmot is veszem — a vámörölből jövedelme nem lehet. Azt fölemészti a hajtóerő, személyzet és a forgalmi adó. Többre nem jut, legalább is annak a malomnak nem, amely tisztességesen halad és a rendeleteket betartja, már azért sem, mivel az ilyen malmot a közönség elkerüli.

Ez ügyben pár héttel előbb voltam bátor egy javaslatot az iparügyi és közellátásügyi minisztériumba beterjeszteni, melyből itt csak néhány részletet emelek ki:

A javaslatban rendeleti intézkedést kérek aziránt, hogy amely községben malom van, annak lakosai ott legyenek kötelesek gabonájukat megörölni, amely községben pedig malom nincs, annak lakosai a hozzájuk legközelebb őső malomban tartozzanak gabonájukat felörölni.

A kiadott rendelet értelmében az ország egész területén egyforma %-ú a kiörölés és egyforma típusú lisztek vannak előírva a vámcsere kiszolgálására. Tehát világos, hogy a termelő csak azért tesz meg 20 km-es utakat is, mert keresi azt a malmot, ahol nem a törvényesen előírt lisztminőséget kapja, természetesen kisebb %-ú kiöröléssel. Keresi továbbá azt a malmot, ahol jegy nélkül feketén is örölhet. Ugy vélem, ha a fentieket magabafoglaló rendelet jelenne meg, akkor országszerte megszűnnének a visszaélések, valamint az örölő közönségnek faluról-falura való kóborlása. Ez a rendelet nemcsak a közlelmezésnek tenne nagy szolgálatot, de a közgazdaság részére is rengeteg időt mentene meg.

Feltétlenül bízom abban, hogy a mostani alacsony vámörölési díjak felemelését az illetékes minisztériumok méltányosnak fogják tekinteni és ezzel a magyar molnárságot egy a mainál tisztességesebb versenyhez segítik hozzá.

volna, úgy a befizetett tandíjat a befizetőknek csekkalapon díjmentesen visszautaljuk.

A tanfolyam tartama alatt az intézettel kapcsolattal működő étkezdében teljes ellátás (szállás és napi 3-szori étkezés) nyerhető napi 4.50 P térítés ellenében.

Az ellátást igénybevevők, élelmiszergyegyeiket az ellátási időre beadni tartoznak, vagy az ennek megfelelő nyers élelmiszereket természetben is beadhatják.

M. kir. Állami Felsőipariszkola Igazgatósága

Pécs, Rákóczi-út 79. sz.

A Magyar Molnárcéh közgyűlése

Meghívó. A Magyar Molnárcéh 1942 december 13-án, vasárnap délelött 10 órakor a m. kir. áll. Felsőipariszkola dísztermében (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. II. em. 67. sz.) közgyűlést tart, amelyre a t. Tagtárs urakat meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztáros és számvizsgálóbizottság jelentése. 4. Indítványok. 5. Tisztújítás. 6. Elnöki zárászó. 7. Trapp Vendel igazgató előadása: Felbontógép és felbontás címen. Felkérjük tagjainkat a közgyűlésen való feltétlen és pontos megjelenésre. Az elnökség.

Szabályozták a gépszíj karbantartását

Az Ipari Anyaghivatal Bőrosztálya a gépszíj karbantartása tárgyában utasítást adott ki, melyet megküldtek az összes érdekelteknek. A szabályzat első pontja szerint a bórhatósíjokat rossz időjárás esetén szabadban használni tilos.

Ha új bórshíjat veszünk használatba, a síjzat a társán meghúzza, feszesen kell elhelyezni. Arra is részletes szabályokat tartalmaz az utasítás, hogy mikor és hogyan kell a használatban levő gépszíjat kenni, zsírozni. Gyantával, fáradt-olajjal, földporral nem szabad a síjkat kenni, mert ezt rongálásnak minősítik, tehát szigorúan tilos.

A bórhatósíjok használaton kívül történő karbantartásáról szintén részletesen intézkedik a szabályzat. Fontos kötelességévé teszi az érdekelteknek, hogy a bórhatósíjkat használat után gondosan tisztítsák meg minden rájuk tapadó szennytől. Ez a tisztítás méhviasz, friss marhafaggyú, esetleg stearin, vagy ezek hiányában száraz rongydarabbal történjék.

Külön fejezet szól a gumisíjak karbantartásáról. Ezeket óvni kell elsősorban az égető melegből. Csúszás esetén a futófelület hideg vízzel meg kell tisztítani a rátapadó szennytől. A gumisíjak megörzése becsomagolva, hűvös helyen történjék. A helyiség ne legyen sem túl nedves, sem pedig túlszáraz.

Kit terheli a tanonc taneszközeinek beszerzése és költsége?

Az 1922:XII. tc-be iktatott ipartörvénynovella 116. §. második és harmadik bekezdése úgy intézkedik, hogy: „A tanoncok taneszközeiről a munkaadó köteles gondoskodni. A tanonciskola (tanonctanfolyam) vezetősége a tanoncokat a szükséges taneszközökkel ellátatja. Ebben az esetben a tanone munkaadója a taneszközök tényleges beszerzési költségeit megtéríteni köteles. Arranézve, hogy a munkaadó ezeknek a költségeknek megfizetését kívánhatja-e a tanonctól, illetőleg ha az kiskorú, annak törvényes képviselőjétől, a taneszközök beszerzési költségei iránnyadók.” (85. §. 7. d) pont.)

Tehát a taneszközöknek tartalmaznia kell: „hogy a tanone iskoláztatásának költségei, ideértve a taneszközök beszerzésének költségeit is (116. §.), melyik szerződő felet és mily mértékben terhelik.”

Egyes iparostanonciskolában azt a felvilágosítást adták a tanoncoknak, hogy a taneszközök és taneszközöket részükre a munkaadó feltétlenül a sajátjából köteles megvenni és a tanone rendelkezésére bocsátani.

Ez a felvilágosítás azonban téves. A munkaadó csak abban az esetben tartozik a taneszközök árát a sajátjából fedezni, ha a tanoneszerződésben erre vonatkozólag kifejezetten kötelezettséget vállalt. Ellenkező esetben — bár a taneszközök beszerzéséről ugyan gondoskodni köteles —, de a felmerült költségeket a tanone fizetéséből levonni, illetőleg törvényes képviselőjén (szülőjén, gyámján) behajtani jogosult.

Gabona-, termény- és olajmagárak decemberben

December 1-től, kezdődőleg többféle termény és hüvelyes átvételi ára automatikusan emelkedik. Ennek következtében december havában az árak az ország bármely feladóállomásán a következők:

kiinduló decemberi árak		
100 kg-onként		
búza, szokványminőségű, legalább 78 kg-os	30.— P	30.— P
rozsa (kétszeres) szokványminőségű, legalább 71 kg-os	28.— „	28.— „
takarmányárpa, 65 kg-os	24.50 „	24.50 „
kopaszárpa	50.— „	50.— „
zab, 41 kg-os	27.— „	27.— „

Búzánál, kétszeresenél, rozsnál és zabnál a bizományos, valamint az engedélyes malom a megállapított árakhoz szeptember 15-től kezdve havonként — kezelési és kamatköltség ellenértékéért — 0.36 P-t számíthat fel. Ez a felár november 15-től kezdve december 14-ig bezárólag összesen 1.08 P, december 15-től kezdődőleg 1.44 P 100 kg-onként. A kenyérgabona mindenkori átadási árát a bizományos, vala-

mint engedélyes malom iroda- és raktárhelyiségében feltűnő helyen köteles közzétenni.		
ősöves kukorica	13.40 „	15.70 „
szemes kukorica	18.60 „	20.50 „
köles (minden fajta)	32.— „	32.60 „
hajdina (pohánka, tatárka)	36.— „	36.60 „
Viktória borsó	53.— „	53.40 „
expressz borsó	45.— „	45.40 „
csieseri borsó	53.— „	53.40 „
szeges borsó	40.— „	40.40 „
napraforgómag	50.— „	53.— „
repcemag	68.— „	68.— „
vadrepcemag	52.— „	52.— „
tavaszi vagy őszi lenmag	75.— „	75.— „
tökmag	65.— „	65.— „
szójabab	60.— „	60.— „
ricinusmag I. oszt.	100.— „	100.— „
ricinusmag II. oszt.	75.— „	75.— „
olajzönnag (96%-os tisztaságú)	53.— „	53.— „
gomborkamag	65.— „	65.— „

Kukoricánál a novemberi árakkal szemben esővesznél 70, szemesnél 50 fillér az áremelkedés. Viszont a novemberi 24%-kal szemben a megengedett víztartalom csak 23%. Ha a víztartalom ennél több, minden % után 1—1% értéklevonás eszközölhető.

Molnártanfolyam Pécsen

A tanfolyam január 4-én kezdődik.

A pécsi m. kir. állami felsőipariszkola az Ipari Tanfolyamok Országos Vezetőségének engedélyével molnáripari tanfolyamot rendez.

A multban nagyhirű magyar malomipar a jó névvel elsősorban a jól kiképzett molnárságnak köszönhet, amiért is a nehéz gazdasági idők dacára is, ezen jó névnek megtartása érdekében a molnáriparosság nem nélkülözheti azon szakismereteket, amelyek a mai kor követelményeinek megfelelő molnáripar gyakorlásánál feltétlenül szükségesek. A megrendező tanfolyam minden lényeges részre kiterjedő tanítási tervzetében felüli a molnáripar összes gyakorlati kérdéseit és ezeket nemcsak szerves egészében, hanem minden részletére is kiterjedően és kimerítően ismerteti.

A tanfolyam nemcsak azok részére biztosít kiváló tanulási lehetőséget, aki ezen iparban mestervizsgát tenni óhajtanak, hanem igen tanulságos mindazok számára, akik vagy mint malmok tulajdonosai üzemük minden részére és a lisztkihasználásukra is kiterjedő ellenőrzési lehetőséget megszerezni kívánják, vagy mint főmolnárok a kor ökszerű és gazdaságos haladását megismerni és magukat a jobb jövő felé továbbá képezni kívánják.

A tanfolyam-anyag: a malomi gépek, az örölés és az örlemények ismertetése, úgy hogy minden hallgatónak módjában áll a malom örölésének teljes átvizsgálása, a hibák megállapítása és azok javítása.

A tanfolyamra jelentkezhetnek molnárok, molnárségdek és molnáripari alkalmazottak. A tanfolyam tartama 125 óra, melyek 20 napon át napi 7 órában tartatnak. A tanfolyam tervezett kezdete január hó 4-én reggel 8 óra. — A tanfolyam tandíja előreláthatóan 42 P.

A tanfolyamot csak 25 hallgató jelentkezése esetében kezdhetjük meg, amiért is felkérjük a résztvevni szándékozókat, hogy a tanfolyam tandíját, 42 P-t bianco csekkal felhasználásával a 161.737. számú „Állami fémipari szakiskola letéti számla Pécs” elnevezésű csekk számlára december hó 20-ig feltétlenül fizessék be. Amennyiben ezen időre legalább 25 résztvevni kívánó tandíja befizetését nyert, a tandíjat befizetőket külön behívóval a tanfolyam pontos kezdetéről külön is értesítjük és a tanfolyamra behívjuk.

Amennyiben a kellő számú jelentkező nem

FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Jelentés a közgyűlésről.

A Főmolnárók Országos Szövetsége má. hó 22-i közgyűléséből a következő hódoló táviratot intézte a Kormányzó Úr Ófőméltóságához:

„A Főmolnárók Országos Szövetsége mai rendkívüli közgyűlésén mélyszégyen hódolattal és hálaival emlékezett meg Főméltóságod bőbeszédű vezetéséről. Kérjük a Mindenhatót, adjon erőt, egészséget és hosszú életet Főméltóságodnak, hogy hányattott hazánkat a hullámvérésből nyugalmassá, vízekre vezethesse és sokáig békében kormányozhassa.”

A Főméltóságú Úr kabinetirodájának főnökétől a következő válasz érkezett:

„A Kormányzó Úr Ófőméltósága a Főmolnárók Országos Szövetségének rendkívüli közgyűléséből táviratilag előterjesztett hódolatért köszönetét nyilvánítja.

Budapest, 1942. évi november hó 26. napján.
Uray sk.”

Ugyancsak táviratot intézett a Szövetség az iparügyi miniszter Úr Ónagyméltóságához, amelynek szövegét és a választ alant közöljük:

„Nagyméltóságú dr. Varga József m. kir. iparügyi miniszter úrnak Budapest. — A Főmolnárók Országos Szövetsége mai közgyűléséből hazafias tisztelettel üdvözljük Nagyméltóságodat, mint a magyar ipar legfőbb patronusát és arra kérjük, méltózzék a magyar molnáripar érdekeit felkarolni és a közeljövőben benyújtandó felterjesztéseinket jóindulattal pártfogolni”

A válasz:

„Főmolnárók Országos Szövetségének Budapest. — Közgyűlésük alkalmából hozzám intézett jöleső üdvözlő táviratukért fogadják őszinte köszönetemet. — Budapest, 1942. évi november hó 24. Hazafias üdvözléssel: Varga József dr. sk.”

A Főmolnárók Országos Szövetsége 1942. november 22-i rendkívüli közgyűlését igen nagy érdeklődés mellett nyitotta Hautzinger Ernő társelnök. Megnyitójában üdvözölte a megjelenteket és ismertette azokat a nagyhorderejű kérdéseket, amelyek a közgyűlés tárgysorozatában szerepeltek.

Az eredményében legutóbbi lapszámunkban már ismertett tisztújítás után az alapszabályok módosítását tárgyalta a közgyűlés, mely módosítások lényegesebb pontjai a következők:

1. Nem csupán molnáripari alkalmazottak, hanem malomtulajdonosok és malombérlők is lehetnek a Szövetség tagjai. Egyetlen feltétel, hogy tanult molnár legyenek.

2. A közgyűlés határozatképességéhez eddig általában a tagok egyharmadrészének jelenléte volt szükséges. A megszavazott módosítás szerint a közgyűlés általában határozatképes, ha azon 40 tag jelen van.

3. A választmányi ülésnél ugyanúgy a tagok egyharmadának jelenléte volt szükséges a határozatképességhez, a megszavazott módosítás szerint csak hét tag szükséges.

4. A lisztsegekre nem csupán főmolnárók válszthatók, hanem minden tanult molnár.

Az alapszabálymódosítás vezérfonala általában az volt, hogy ne csupán az alkalmazott molnár lehessenek a Szövetség tagjai, hanem minden tanult molnár, legyen az illető malombérlő vagy daráló-tulajdonos stb.

Az iparügyi miniszter úrhoz intézendő felterjesztésekhez majdnem minden résztvevő hozzászólt és mélyreható vita után elhatározatott, hogy a felterjesztések gerincét a következő kívánások fogják képezni:

a) Általában malombérlőt és telepengedélyt csak tanult molnárnak adható.

b) A zártszámrendelet óta létesült malombérlők revíziója.

c) A csak darálóengedélyre igényt tartó molnárók mestervizsgájának megkönnyítése az elméleti rész tekintetében.

d) Minden malom, amely nem kizárólag darálással foglalkozik és teljesítőképessége egy bizonyos határt meghalad, köteleztesse tanult molnár alkalmazására.

e) A mestervizsgáztató bizottságban okvetlenül kapjon helyet jól képzett molnár, amikor molnárt vizsgáztatnak.

f) A munkabérendelet betartásának fokozottabb ellenőrzése, az ezirányú panaszok soronkülső tárgyalásának biztosításával.

g) A munkaadók ellen a munkabérendelet be nem tartása miatt panaszt tevő alkalmazottak védelmének biztosítása.

A tárgysorozati pontok letárgyalása után a közgyűlés résztvevői bizakodó hangulatban váltak el egymástól, abban a reményben, hogy a következő közgyűlésen már a tényleges eredményről fognak beszámolót hallani.

Vörös Gyula ügyvezető elnök f. hó 2-án Budapesten járt és a miniszteri felterjesztések ügyében előkészítő tárgyalásokat folytatott. A felterjesztések rövidesen benyújtásra kerülnek és azok szövegét e hálapokon ismertetni fogjuk.

Legutóbbi felhívásunk folytán több panasz érkezett be a Szövetséghez az iparigazolvány és mestervizsga nélkül működő malmok ellen. Paróczai András dobóruszkai molnármester kartársunk például igen részletes panaszt küldött, sőt közölte, hogy az illetékes hatóságnál már közvetlenül is tett feljelentést, de választ nem kapott. Az ily részletes panaszoknál mi biztosítjuk kartársainkat, hogy erélyesen fellépünk az orvoslás érdekében. Eppen ezért arra kérjük ismételtén kartársainkat, hogy panaszait teljes részletességgel közöljék.

A Szövetség új levélcíme.

A Főmolnárók Országos Szövetsége új címe: Budapest, XIII., Reitter Ferenc-ucca 12/b. Új telefon-hívószám: 498-490. A Szövetség kéri tagjait, hogy ezentúl minden küldeményt erre a címre irányítsanak.

Zsidó hadkötelesek szolgálatteljesítése a munkaadó szempontjából

A honvédelmi törvényt módosító 1942:XIV. te. arranézve is intézkedik, hogy a zsidó hadkötelesek szolgálatteljesítésüknek a honvédség kötelékében kiegészítő szolgálat teljesítésével tesznek eleget. A törvény idevágó részének végrehajtása során felmerült az a kérdés, vajjon a kiegészítőszolgálat teljesítésére behívott alkalmazottakkal szemben a munkaadónak milyen kötelezettségei vannak, illetőleg, hogy minek kell minősíteni az ilyen kiegészítőszolgálat teljesítésére történt bevonulást?

Erre nézve kétségtelenül az 1942:XIV. te. 5. és 3. §-ában foglaltak az irányadók. E szakaszok szerint a zsidó hadkötelesek szolgálatteljesítésüknek a honvédség kötelékében, kiegészítő szolgálat teljesítésével tesznek eleget. E rendelkezésekből értelem-szerűen az következik — mint azt egyébként a honvédelmi miniszter a képviselőházi költségvetési vita alkalmával tartott beszédében is kijelentette — hogy a kiegészítő szolgálat a honvédelmi törvény hatálya alá tartozó szolgálatteljesítés kötelezettségét jelenti, amelyre nézve, amennyiben a honvédelmi törvény novellája külön nem intézkedik, az alaptörvényben foglalt rendelkezések az irányadók. (1939:II. te. 320. §.) Ez a szakasz a közérdekű munkaszolgálatot szabályozza. Ennek értelmében a közérdekű munkaszolgálat a honvédelmi törvény 72. §-a alkalmazásánál a póttartaléki kiképzéssel tekintendő egyenlőnek.

A törvény 72. szakasza kimondja, hogy ha valaki tényleges katonai szolgálat teljesítésére bevonul és ha elbocsátása után az elbocsátástól számított két héten belül munkaadójánál szolgálattételre jelentkezik, a munkaadó őt visszavenni köteles. Kivéve, ha ez a visszavétel a munkaadót vagyoni romlásba juttatná. E szakaszt kiegészíti az 1942:XIV. te. 20. §-a, amely az ekként visszavett alkalmazottal szemben a munkaadó felmondási jogát korlátozza. E rendelkezésekből tehát arra lehet következtetni, hogy a kiegészítő szolgálatteljesítésre behívott alkalmazottat, ha e szolgálatteljesítés való elbocsátása után a munkaadónál jelentkezik, a munkaadó visszavenni tartozik, kivéve, ha ezáltal a zsidótörvényben előírt arányszámokat rontaná, amikor is megtagadhatja a visszavételt és az alkalmazottat szabályszerű végelbánás alá vonhatja.

Visszont ha a munkaadó visszavételi kötelezettségét teljesítette, az így visszavett alkalmazottal szemben felmondási jogát csak az 1942:XIV. te. 20. §-ában foglalt korlátozásokkal gyakorolhatja. Végül az ilyen kiegészítő szolgálatteljesítésre behívott alkalmazottak részére — ha a 7.777/1938. M. E. sz. rendeletben foglalt előfeltételek fennforognak, a tartási hozzájárulás is folyósítandó. Az ezen túlmenő támogatás folyósításánál azonban ügyelni kell arra, hogy ezáltal a munkaadó vállalat a zsidótörvényben előírt és az arányszámokra vonatkozó rendelkezéseket meg ne sértse.

**SZÍVÓGÁZMOTOROK
FA-, FASZÉN- ÉS
BARNASZÉN-
TŰZELÉSRE
DIESELMOTOROK
ÁTALAKÍTÁSA
MOTOR- ÉS GÉPGYÁR
ZOLNAY, MARTOS ÉS HERZ
BUDAPEST, XIV., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-ÚTJA 87. SZ.**

PAPIRZSAKOT
többértőt, natronpapírból, minden méretben és célra készíti
SZENTIRMAY G. papírzeme
Kérjen mintázott ajánlatot.
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 19. TELEFON: 121-803

**Tűzoltó
készülékre
van szüksége?**

Forduljon hozzánk!

TOTAL

rendszerű, ötféle anyaggal oltó tűzoltókészülékeink ismertetésével és árajánlattal készséggel szolgálunk:

LIGETI ÉS BIRO

BUDAPEST, V., ÁRPÁD-UTCA 10. TELEFON: 127-799

Az 500/1942. P. M. számú rendelet 43. §-a tárgyalja a **könyvvezetési kötelezettséget** Meg ma küldje be **könyvrendelését** a **MAGYAR MOLNÁROK LAPJA** KIADÓHIVATALÁHOZ: BUDAPEST, V, KATONA JÓZSEF-U. 14

EMERGÉ a tökéletes gumiaruk védjegye

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R. T.
FÉLSZÁZADOS GYÁRTÁSI TAPASZTALAT

**PAPIR-
ZSÁK**

GARANTÁLTAN NATRONPAPÍRBÓLI
TALPAS ÉS SZELEPES KIVITELBEN!

Papírszákjainkat cégnomással is szállítjuk.

Kérjen ajánlatot és próbászakot!

**BATES PAPIRÁRU
IPARI R. T.**

Budapest, V., Alkotmány-u. 4.

TELEFON: 114-663

KARTAL TESTVÉREK MŰSZAKI BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 27.
KERESKEDŐK Tel.: 118-053, 122-436. Sürg.: Kartalok Bpest

Ha jót akar, **DUFOUR** selymet vegyen!

A MAGYAR ŐSKRESZTÉNY MALMOK SZÖVETSÉGE KÖZLEMÉNYEI

Vámolajütőmalmok figyelmébe!

A m. kir. Ipari Anyaghivatal olaj- és vegyipari osztályának közlése alapján felhívjuk a vámolajütőmalmok figyelmét arra, hogy a 70.000/1942. Ip. M. számú rendelet 10. §-a kifejezetten azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a vámolajütőmalmok a vámolajütési díjat csakis olajpogácsában szedhetik.

Amennyiben a vámolajütőmalom a vámütéssel kapcsolatban a termelővel a fenti rendelet ellenére olajszolgáltatásra nézve is megállapodást kötne, úgy a rendelet 20. §-ába ütköző kihágást követ el.

(Természetesen ez a rendelkezés nem érinti a vámolajütőmalomnak az 500/1942. P. M. számú rendelet (az új forgalmiadó-kódex) 5. §. (10) bekezdésében biztosított azon jogát, hogy a kitermelt olaj után fizetendő forgalmi adóváltást a vámütetőre átháríthatja, mint azt a Magyar Molnár Lapja október 31-i — 44. számának 351. oldalán közölt cikkünkben részletesen kifejtettük. Szerk.)

A hajdina őrléséről

A hajdina őrlése elég egyszerű ugyan, de hogy a lisztek fogósak legyenek és lehetőleg magas kiaknázást érhesünk el, a szítalásra nagy figyelmet kell fordítanunk. Amikor a hajdina az előtisztításból és a kővelőgépről kikerül, hozzáfoghatunk a töréshöz. Erre legalkalmasabb egy olyan hengerek, amelyek hengere cm-ként 7,5—8 rovátkával van ellátva. Itt már egyetlen átérésztés útján — a hengerek nem túlságosan alacsony vezetése mellett — a héjat a magtól el lehet választani. Az elősítát húzzuk be 16—18-as sodronnyal, hogy a héjat felfogja.

A liszt 5, 6, 7, 8-as selymeken esik át, a derce 4-es számún. Az utóbbit egyébként a liszthez hozzákeverhetjük. Mivel a hajdinaliszt — mint már említettük — a liszt fogósságára nagy súlyt helyeznek, ezeknél a gorbombák számoknál hullik le a legfogósabb és legjobb hajdinaliszt. A liszt- és a derceszita átcsapatat azután ugyanazzal a hengerekkel bonthatjuk fel. De ez alkalommal sem szabad a hengereket túlalacsony vezetési. Azonban a szítalás menete ennél egészen más. Az elősítánál 28, 28-as sodronny; a lisztiszánál 6, 7, 8, 9-es számú selyem. Derceszita alkalmazásának itten már semmi célja sem volna. A 28-as elősítita átmenetét legjobb egy jó és követően megörölni. Ennél azonban már csak 7, 8, 8, 9-es lisztiszára van szükségünk.

Ezután a törétszék felbontott daraja a simahengerre kerül és azon két-háromszor megy át. A szítalást itten elősítita nélkül végezhetjük. Lisztiszita-bevonat 8, 8, 9, 9.

Jóminőségű hajdinalist nem kell, hogy a héjon kívül egyéb mellékterméket is szolgáltatasson. Kivehetünk belőle 70—75% lisztet. Csak állandóan arra kell vigyáznunk, hogy a szerszámot magasan vezessük. Örönként 100 kg hajdina megöröléséhez 5—6 lóerő szükséges.

A hajdinaliszt, amelyet legjobban fekvő lisztkeverőgépen lehet összekeverni, egy igen értékes tápszer. Mivel azonban nem sütőképes, többnyire gombócok, kásafélék és hasonlók készítésére használják. Jó kezelés mellett a hajdinalisztet igen sokáig lehet tárolni, a megromlás veszélye nélkül.

A csontörlésről

Mint minden újságolvasó tudja, nagyszabású akció indult meg az állati hullák és hulladékok rendszeres ipari feldolgozása tárgyában. Sokmillió pengő értékű nyersanyag ment eddig veszendőbe a megfelelő számú feldolgozótelepek hiányában és így csak üdvözölni lehet azt a törekvést, amely ezeknek a fontos értékeknek megmentésére irányul.

Mint féléves jelentésekből kitűnik, mintegy 90 ilyen állati hullafeldolgozótelep létesítését tervezi a kormányzat. Ezek átlagosan 90—140.000 pengő befektetést igényelnek épületben és gépekben, illetve berendezésekben. Mivel az állati hullák és egyéb hulladékok feldolgozása alkalmából nagymennyiségű csont halmozódik fel, a csontból pedig — az előző zsír-, enyv-, zselatin-, esetleg foszfor és egyéb termékek kivonása után — végeredményben mindenkor csontliszt készül, külföldi államokban, különösen pedig Németországban egy külön iparág, a csontmolnárság (Knochenmüllerei) alakult ki.

A csontörlés, mint egyébként minden őrlés, szoros rokonságban áll a molnármesterséggel és molnári szakismereteket igényel. Minthogy számos olyan malom van az országban, amelynek egy csontfeldolgozótelep létesítéséhez szükséges épületek, raktárak, hajtórőr, sőt részben a szükséges gépberendezések is rendelkezésre állanak, önként adódik az alkalom arra, hogy az egyébként is gyengén foglalkoztatott malomipar egy nálunk még új mellékiparba bekapcsolódjék és tevékenységét erre az iparágra is kiterjessze.

Azt hisszük, hogy ebből a szempontból még senki sem foglalkozott a dologgal. Másrészt kétségtelen, hogy az akció gyorsabban, sikeresebben és kisebb tőkebefektetéssel vihető keresztül, ha abban már meglévő, egyébként is rokoniparu, és magánvállalkozói szellemű állami vállalatok megfelelő működési teret nyernének.

Valószínű, hogy még hazai malmaink sem igen ismerik a malmászatnak ezt az ágazatát, azért bizonyára érdeklődéssel fogadják, ha a csontmalmaszat legfontosabb tudnivalóit nagy általánosságban, röviden ismertetjük.

A csontmalmaszatnál általában a következő nyersanyagok jöhetnek figyelembe:

1. Friss vágóhídi csontok 10% zsirtartalomig;
2. konyhai csontok (szállodák, kórházak, éttermek, lakatnyák, háztartások stb.), amelyek többnyire ki vannak főzve, csekély zsirtartalmuak s így csak enyvyerésre és trágyázási célra szolgáló csontliszté dolgozhatnak fel.
3. Csontok az állati hullafeldolgozó telepekről.
4. Földből kiasott csontok, melyek hosszabb időn át a földben feküdtek. Ezekben se zsír, se enyv nincs és csak műtrágyázáshoz való lisztre alkalmasak.

A kereskedelemben háromféle csontlisztet különböztetnek meg. Nyers csontlisztet, friss csontból, amit takarmánnyá dolgoznak fel; ez 3—5% nitrogént és 18—24% összfoszforsavat tartalmaz. Gözölt, nem enyvtelenített csontlisztet, 4% nitrogén és 20% foszforsav tartalommal. Végül gözölt, enyvtelenített csontlisztet, amelyből autokláv-gözölő eljárással úgy a zsír, mint az enyv, zselatin stb. ki van vonva és csak porhanyós, lágy, könnyen széteső csonttömeg marad vissza. Ennek lisztjét nitrogénben szegény, de foszforsavban gazdag műtrágyának használják fel, mint-hogy legfeljebb 1% nitrogént, de 30%-ig terjedhető mennyiségű összfoszforsavat tartalmaz.

Mindhárom csontliszt előállítását egymástól különböző módon történik ugyan, de végeredményben mindegyik módszer őrléssel fejeződik be. A kikészítéshez csupa olyan gépek szükségesek, amelyek a malomban már ismeretesek. Zúzó, kalapácsos daráló, felbontók, hengerek, szítók, kőjártatok, szárítódobok, stb. Összeköthető a tulajdonképpeni csontörlési művelet a csontok extrahálásával, ami alapeljárásban véve eléggé egyszerű művelet és semmiféle vegyi ismereteket sem követel. Ennek célja a csontok zsír-, enyv stb. tartalmát kivonni és külön értékesíteni. Igen természetesen a csontmolnárság a lisztelőmalomtól teljesen elkülönített épületet kíván.

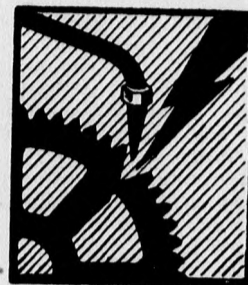

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálman-utca 14

Telefonszám: 114-006 és 117-189

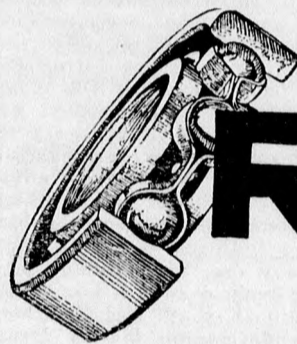
Összes malomszükségleti cikkek megbízható beszerzési forrása

Speciális kazánrepedés- és maródáshegesztések

Malomipari gépek, traktor- és autöhengerek, hengerfejek, főtengelyek stb. hegesztése

CSILLAGH és WOLF „Elektrohegesztő-Ipar”
BUDAPEST, XIII., HUBA-UTCA 5/A. TELEFON: 490-317

RIV

GÖRDÜLŐCSAPÁGYAK VEZÉRKÉPVISELETE

PIRKNER ÉS ZETTNER

BUDAPEST

IV., MÁRIA VALÉRIA-U. 1.

TELEFON: 186-894.

SÜRGÖNYCIM: PIRZETT BUDAPEST.

WOLFNER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

Az enzimek szerepe a gabonában és őrleményekben

— Népszerű ismertetés. —

Ha a molnár egy szakkönyvet, vagy szaklapot vesz a kezébe, igen gyakran találkozik az *enzim* szóval és az enzimek működésére vonatkozó fejtegetésekkel. Felolvasások és szakelőadások alkalmából is nem egyszer hallja emlegetni az enzimeket, anélkül azonban, hogy az olvasottakból vagy hallottakból határozott fogalmat tudna magában kialakítani az enzimek lényegéről, mibenlétéről.

Mi tehát az enzim? Erre nem lehet egy szóval, vagy egy mondatral megfelelni. Enzimet ugyanis még senki sem látott. Sem szabad szemmel, sem nagyítósüvegvel, de még ultramikroszkóppal sem. Pedig azért mégis van. Kell hogy legyen, mert ha magát az enzimet nem is, de *hatását*, működését lépten-nyomon látjuk, észleljük és tapasztaljuk. Hogy példát hozzak fel, im, itt van a *villogosság*, az elektromos erő, az elektromos energia. Senki sem látott még villamosságot, sőt lényegében még ma sem tudjuk, mi az? De hogy van villamos-energia, azt mindannyian látjuk, érezzük, tapasztaljuk, mert megnyilvánulásában, hatásaiban mindennapi életünknek immár nélkülözhetetlenné vált kelleke.

Az *enzim*, vagy latinul *fermentum*, a görög *enzimé* szóból származik, ami magyarul *kovászt* jelent. A latin *fermentum* pedig élesztőt, erjesztőt, kovászt. Ezek a magyar szavak már sokat elárulnak az enzimek lényegéről. Hogy azonban tisztába jöjjünk az enzim lényegével, előbb a *katalizátorok* fogalmával kell megismerkednünk.

Katalizátornak az olyan — nem szerves eredetű — anyagokat nevezzük, amelyek valamely reakció sebességét meggyorsítják, anélkül azonban, hogy az általuk előidézett vagy meggyorsított reakcióban megállapíthatólag maguk is résztvennének. Magát a folyamatot pedig, amelyet előidéznek, *katalizálnak*.

A katalizist példával szemléltetem. Mindenki tudja, mert már a tanonciskolákban is tanítják, hogy a víz két elemből és pedig két rész *hidrogénből* és egy rész *oxigénből* áll. Ha hidrogént és oxigént egy légmentesen elzárt tartályban összeeresztünk, ezek közönséges szobahőmérséklet mellett olyan lassan egyesülnek vízzé, hogy az elegynek évtizedekig tartó állása esetén sem lehet kimutatni a víz képződését, bár végül is — talán évszázadok vagy évszázadek múlva — mégis csak vízzé válik a gázkeverék. Ha azonban ezt a gázkeveréket — ugyancsak közönséges hőmérséklet mellett — lykaesos, szivacsos szerkezetű (tehát nagy felülettel bíró) *platinával*, az *ú. n. platinaplátó* vagy *platinaszivaccsal* hozzuk érintkezésbe, akkor a hidrogén és oxigén keveréke igen gyorsan, néhány óra, vagy néhány perc alatt vízzé egyesül. Ezen reakció közben a szivacsos platinával semmiféle látható vagy megállapítható változás sem történik. A platinaplátó kicsiny darabkája a hidrogén és oxigén végtelen mennyiségét képes egyesíteni, anélkül, hogy elfogyana, vagy megváltoznék. A szivacsos platina tehát a fent vázolt reakcióban — a hidrogénnek és oxigénnek vízzé való egyesülésében — a *katalizátor* szerepét játszotta.

Másik példa: *kockacukor* darabkát tapasztalat szerint nem sikerül gyufával meggyújtani, ami azt jelenti, hogy a gyufa lángjával a kockacukor nem hevíthető olyan magas hőfokra, melyen a cukor elége *elég gyors* lenne ahhoz, hogy az égésnél fejlődő hő a cukrot állandóan a gyuláshőmérsékletet meghaladó hőfokon tartsa. Ha azonban a kockacukor sarkát kevés *dohányhamuval* bekenjük, a cukor a bekenet helyen gyufával meggyújtható. A cukor a meggyújtás után minden külső beavatkozás nélkül élénk lánggal ég. Ebben az esetben tehát a dohányhamu játsza a *katalizátor* szerepét. Még pedig mindenesetre az által, hogy a hamunak valamelyik — eddig nem ismert — alkotórésze a cukor oxidációját annyira meggyorsítja, hogy az eközben fejlődő hő elegendő a cukor hőmérsékletét olyan fokra emelni, amely magasabb, mint a gyuláspontjának a hőfoka.

Az *enzimek* működése teljesen hasonló. Az enzimek a katalizátoroknak azt a sajátos osztyályát

alkotják, amelyek az élő növényi és állati szervezetben mindenkor jelen vannak s a szervezetekben lefolyó változatos reakciókban katalizátorként működnek. Tehát az élő szervezetben működő katalizátorokat enzimeknek, fermentumoknak, vagy erjesztőknek nevezzük.

Igen sokféle enzimet ismerünk. Ezek közül csak a *zsírbontó* enzimeket, az *ú. n. lipaze-okat*, a *glikozideket bontó* enzimeket, az *oxidáló* hatásukat, a *redukáló* hatásukat és amelyek bennünket molnárokat főként és elsősorban érdekelnek: a *fehérjebontó*, *ú. n. proteolitikus* és az *eleukrosító*, az *ú. n. diasztázikus* enzimeket soroljuk fel.

Az enzimek az élő szervezetben nélkülözhetetlenek. A szervezet ezek segítségével viszi végebe azokat a változatos vegyi reakciókat, amelyek helyes lefolyása a szervezet működésének és életének alapfeltételét képezik.

Az enzimek létezéséről mindeddig csak *hatásukból* szerezhettünk tudomást. Tiszta enzimet még senki sem tudott előállítani. Már ebben is lényegesen különböznek az enzimek a szerves katalizátoroktól, amelyek valamennyien jól ismert elemek vagy vegyületek. Különböznek még abban is, hogy hatásuk többé-kevésbé *sajátos* (specifikus). Ez a sajátos hatás abban nyilvánul, hogy a vegyületek csak egy-egy csoportjának, néha csak egyetlen vegyületnek a reakcióját gyorsítják, míg a szerves katalizátorok — a katalizátorok — rendszerint sokféle vegyület átalakítását segítik elő, gyorsítják meg.

Sajátos hatás alatt azt értjük, p. o. a *zsírbontó* enzimek — ezek között a legfontosabb: a *lipaze* — csupán a zsírok megbontására, a szénhidrátbontó enzimek — köztük a bennünket leginkább érdeklő enzim: a *diasztaze* — csak a szénhidrátok, tehát a gabonaszem főalkotórészét képező keményítő megbontására képesek. A felbontandó vegyület tehát az őt felbontó enzimmel olyan viszonyban áll, mint egy különlegesen készített zár azzal a kulccsal, amelyet csakis ennek a zárnak nyitására és zárására készítettek s így sem ez a kulcs nem nyit, vagy zár másféle zárat, sem pedig más kulcs nem nyitja vagy zárja ezt a különleges zárat.

Mint hogy — mint többször említettük — az enzimeket tisztán előállítani nem tudjuk, azok *vegyi szerkezetét megállapítani még maig sem sikerült* és abból következtetve, hogy az enzimeket mindenkor kísérő szénhidrát, fehérje, zsír és egyéb vegyületektől való teljes elválasztási folyamatok alatt — még mielőtt a teljes különválasztás sikerülne — az enzimek különleges hatásukat elveszítik, valószínűleg sohasem fog sikerülni. Viszont abból, hogy az enzimek vegyületei a *Tehérjék* jellegzetes reakcióit adják, azt következtetik, hogy az enzimek a fehérjékhez tartoznak. Ez azonban nincs bizonyítva.

Mint a Magyar Molnárok Lapjában *Öreglegény* cikkéhez fűzött szerkesztőségi megjegyzésben helyesen állapították meg, az enzimek működését már régen ismeri a tudományos világ. Az idők folyamán különböző feltevések vetődtek felszínre. Így *Pasteur* és *Liebig* felfogása éles ellentétben állott egymással. *Pasteur* azt a nézetet vallotta, hogy az erjedés tisztán élettani feladat és *élő szervezetek* létesítik. Ennek nyomán maradt meg még ma is egyeseknél az a téves feltevés, hogy az enzimek tulajdonképpen élő mikroorganizmusok — végtelenül apró, még nagyítóval sem látható élőlények — vagy pedig ezeknek a váladékai, exkrementumai. *Liebig* pedig, ki az erjedést tisztán *vegyi folyamatnak* tekintette, nemcsak alapos indokokkal, hanem maró gúnnyal támadta a kiváló francia tudóst, az emberiség egyik legnagyobb jóltevőjét, amennyiben szemére vetette, hogy *Pasteur* talán apró állatkákra gondolt, amelyek cukrot emésztének fel, hogy azután alkoholt mint folyadékot és széndioxidot mint gázt küszöböljenek ki magukból. Azonban *Liebig* sem tudott mélyreható bizonyítékokra támaszkodni.

Az enzimek már a búzaszemben jelen vannak. Ezeknek működése már a csirázáskor kezdődik meg. Ennek rövid vázlata a következő: Ha a mag tavasszal a levegő, a hő és a nedvesség hatására csirázni kezd, akkor a leginkább a csirában jelenlevő *diasztaze* nevű enzim a búzaszem nyers, oldhatlan keményítőjét oldható keményítővé változtatja. Ez az oldható keményítő azonban még nem szolgálhat táplálékul a kikelt növénykének, csak abban az esetben, ha a diasztaze az oldható keményítőt *malátacukorrá* változtatja át. Ezt a folyamatot, amely az oldhatatlan keményítőt előbb oldható keményítővé, majd malátacukorrá változtatja, *diasztázikus lépítésnek* nevezik. Ezzel a folyamattal párhuzamosan azonban a csirában szintén jelenlevő *protease* nevű enzim a búzaszem oldhatatlan *fehérjéjét* (sikerjét) — különböző fokozatokon át — annak alkotó elemeire, az *ú. n. aminosavakra* bontja. Te-

LÁSZLO
MEDICAGO
KALAPÁCSOS DARÁLÓ,
ACÉL TIPUS, MINDEN
LŐERŐHOZ

SZAB. REKORD
PERCEORIO és KORPAKIORLOGEP
Malomszükségleti
cikkek előnyös árakon!
KÉRJE ARJEGYZÉKÜNKET

LÁSZLO ÉS FIA
115 CEFKERESKEDŐK
BUDAPEST V.
ALKOTMÁNYU
25
TELEFON 15-77-M

PAPIRZSÁKOT

50 kilogramm liszt befogadásához három-
rétű nátronpapírból, új állapotban

DARABONKINT 43 FILLÉRENT

azonnal szállít.

Salva műszaki cég. Tel.: 298-559
Budapest, V., Csanády-u. 5

Lithophob
Segít!

Régi vízkövet üzemközben leszedi, új vízkő
képződését megakadályozza!

1 kilogramm alapára 5 pengő

Ismertető ingyen! — Egyed árusító:

TOLNAI BÉLA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 20. TEL.: 12-13-62

PAPIRZSÁK

KÖZVEYLENÜL A KÉSZÍTŐTŐL

VALÓDI NÁTRONPAPÍRBÓL

3-4 VAGY TOBBRÉTŰ

50 KILOGRAMM LISZTHEZ

VAGY EGYÉB ŐRLEMÉNYHEZ

LEGELŐNYÖSEBB ÁRÉRT:

BUDAI PAPIÜZEM

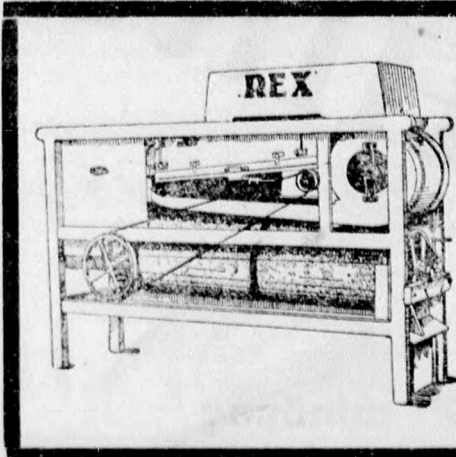
BUDAPEST, VI, SZONDY-U. 15

TELEFONSZÁMOK: 121-402 ÉS 117-292

MALOMFELVONÓHEVEDEREK
SZÁLLÍTÓHEVEDEREK
GÉPHAJTÓKÖTELEK
végtelenül szövítt

géphajtósíjak
pamutból és teveszörből
minden méretben és szélességben

HELLE ANTAL, cégtulajd.: SCHRENK MÁTYÁS
HEVEDERSZÖVŐ-, KENDER- ÉS SODRONYKÖTÉLYGÁR
Rákospalota, Bocskay-utca 124

Malmának jövedelmét fokozhatja, ha kevés befektetéssel beállítja a

„REX“

legújabb és legítókételesebb

vetőmagtisztító gépet,

minden teljesítményre.

Árajánlattal készséggel szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítészet, gép- és rostalemezgyár, Budapest, X., Sziávy-utca 20-30. (Gergely-u. sarok)

hát a *diasztaze* és *protease* leépítési, lebontási tevékenységéből származó anyagok táplálják az életműködésre kelt csirát, amely azután a növényt, a búzakalászt ezekből építi fel. A búzaszem jellegzetes tulajdonságait meghatározó keményítő és siker tehát nem a molnár és a sütő kedvéért van a világon, hanem a csira kedvéért, hogy azt táplálhassa és a fajt fenntarthatassa.

Az érett búzában azután a keményítő és a siker, valamint az enzimek is — hogy úgy mondjuk — be vannak tárolva, hogy adandó alkalommal működésüket megkezdhessék. Ezt kell tudni a molnárnak, hogy búzáját az őrlésig lehetőleg érintetlen állapotban őrizhesse meg, tehát olyan lisztet őrölhessen, amely kenyérsütésre alkalmas, sütőképes. Azt már tudjuk, hogy a *diasztaze* keményítőt bontó, a *protease* pedig sikerbontó. A két enzim egymással párhuzamosan dolgozik s egymástól el nem választható.

A *diasztaze* működése a sítési folyamatra hasznos, mert a keményítő megbontása útján az *élesztősejleknek* — amelyek élőlények: apró gombák — táplálékot készít s így ezek a kenyérsütésnél közismert hatásuk kifejtésére válnak képessé. A *protease* működése azonban bizonyos határok között káros, mert ez a sikeret támadja meg s ennek az a következménye, hogy a tészta kevésbé szilárd lesz és folyósá válik.

A molnárnak tehát az a feladata, hogy az enzimek működését a búzában megakadályozza, illetve lehetőleg kisleltesse s ezáltal a liszt sütőképességét megtartsa. Hogy azután a *diasztaze* és *protease* működését és párhuzamos leépítési, lebontási tevékenységét a sütésnél hogyan szabályozzák, az már a sütő dolga. A molnárnak azt kell tudnia, hogy mindkét enzim működését, fejlődését és mennyiségi növekedését a nedvesség és a hő segíti elő. De csak bizonyos fokig, mert magas hő mellett az enzimek működése teljesen megszűnik. Kedvező hőmérséklet és megfelelő nedvesség jelenlétében azonban azonnal fokozott tevékenységet fejtenek ki és ennek következtében a sütő erőtlén, nem sütőképes lisztet kap. Ezen a bajon — ha már megvan — a malomban már csak kisebb mértékben lehet segíteni. Ennek módja azonban más lapra tartozik. A molnárnak te-

hát arra kell ügyelnie, hogy a betárolt búzát állandóan és gondosan azon a nedvességi- és hőfokon tartsa, amelyik nem alkalmas arra, hogy az enzimek működését megindítsa, illetve fokozza és hogy egyéb növényi kártevőknek, p. o. a penészgombának alkalmas táptalajt nyújtson.

A gabona megőrlésével annak keményítő, siker stb. tartalma a lisztbe kerül, az enzimekkel együtt, hogy rájuk kedvező körülmények között azonnal megkezdjék munkájukat. Ezért mondják, hogy a liszt „él”. De csak addig él, amíg a lisztben mindig jelenlevő enzimek valamely külső behatás — rendszerint túl magas hőmérséklet — következtében el nem pusztulnak. Ilyen külső behatás a liszt „agyonőrlése, megégetése” is, amikor az enzimek tönkremennek s így a belőlük sült kenyér keletlen, lapos, élvezhetelenné válik. Ilyenféle folyamat megy végbe a búzában a *búzapoloska* szúrása következtében is. A búzapoloska ugyanis a szúrás alkalmával bizonyos váladékot juttat a búzába, amely a legerősebb enzimikus hatást váltja ki és a búza sikerjét megbontja, tönkreteszi, miáltal az ilyen búza sütőképességét kisebb-nagyobb mértékben elveszíti.

Az emberiség az enzimek működését, illetve ennek a működésnek hatását ősidők óta tapasztalatló ismeri és használja. Így az ipar már nagyon régi idők óta használja ki a cukros anyagok szeszes erjedését, melyet az *élesztőzimaze* csoportjához tartozó enzimek idézik elő. A szintén ősidők óta ismert *ecetesedésben* a különféle acetobaktériumok oxidáló enzimjei a szeszt ecetsavvá oxidálják. De egyik legrégebbi művelet — amely az enzimek működésén alapul — a *kenyérkészítés* is. Nem kevésbé régi és ismert a *sajtkészítés*, amelynek készítése elejétől végig csupa enzimes reakciókon alapul. Ugyancsak egy enzim, a *lipaze* működésén alapul a zsírok gyári feldolgozásának egyik fontos módja, az ún. *zsírbotás* is, amelynek segítségével szabad zsírsavakat és a hadászatban és iparban annyira fontos glicerint gyártanak. A zsírbotás lipaze-val ugyanis sokkal gazdaságosabb, mert a tüzelőanyag és drága főzési készülékek használatát feleslegessé teszi.

Kutató Adám.

A víztartalom megállapításának régi és újabb módszerei

A ma használatos víztartalom megállapító módszerekkel szemben a molnárnak még mindig vannak kívánságai. Hogy ezek a kívánságok jogosak, bizonyítja az a tény, hogy technika és tudomány váltva igyekeznek egy ideális, tehát olyan víztartalom megállapító módszert kidolgozni, amelyik egyszerű, gyors és megbízható. Ezt a célt azonban maig sem sikerült elérni.

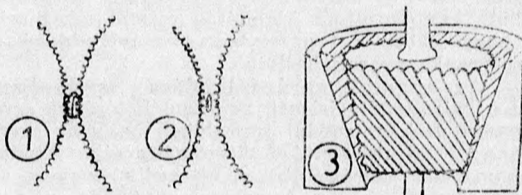
Legjobban el van terjedve a használatban még ma is a szárítószekrény. Mindenekelőtt azért, mert maig ez bizonyult a legpontosabbnak. Ennél az eljárásnál a használt hőfok szerint 1-3 órai idő szükséges. A három órai szárítási idő — 105 C° mellett — szabványosnak tekinthető. Mentől rövidebb idő alatt kívánjuk a nedvességtartalmat megállapítani, annál magasabb hőfokra van szükség a szárítószekrényben, ami által azonban a meghatározás pontossága szenved.

Ezért több oldalról mellőzni kezdték a szárítószekrény használatát és újabb módszerekkel próbálkoztak. Számos új módszer és eljárás merült fel az utóbbi években a víztartalom gyorsabb meghatározására. Ezek közül egyike a legismertebbnek a *Hydrophon* nevű készülék, amely bármely termék víztartalmát, annak *elektromos vezetőképessége* alapján, állapítja meg. A vezetőképesség ugyanis a mindenkori víztartalom szerint ingadozik, amit a készülék megfelelően változó értékekben mutat meg. Ezek az értékek azután a készülékhez tartozó tabella segítségével a víztartalom kiszámításához segítenek. Ez a módszer nagyjában és általánosságban bevált. Még sem felel meg a molnárnak, mert a molnár nincs berendezkedve arra, hogy ilyen minütözös figyelmet és munkát igénylő eljárást, stopperórával és táblával a kezében állandóan végigmesterkedjék. Azért jobb és egyszerűbb, egyben megbízhatóbb módszerek után kutat.

Hasonló módszerre van alapítva az amerikai *Heppental*-féle készülék működése is, mely azonban a molnárnak túlságosan komplikált és túldrága. Hogy ezzel a készülékkel kifogástalan víztartalom megállapításokat lehessen végezni, mindenekelőtt egy alkalmas és egyenletesen temperált helyiségre, tehát egy jól berendezett laboratóriumra van szükség.

Ugyancsak az elektromos vezetőképesség elvén épült fel az *Eicken*-rendszerű *Elektro-Psychrometer* is, mert ez is a dielektromos állandó alapján kimutató értékekkel és az ezeket átszámító táblával dolgozik. Ezt a készüléket egyébként magyar részről — megfelelő kísérletek után — teljesen megbízhatatlannak és alkalmatlannak nyilvánították.

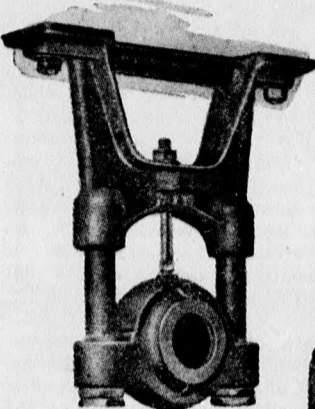
Az elektromos vezetőképesség elvének felhasználásával készült és került forgalomba kb. másfél év előtt a *Dr. Kampffmeyer*-féle szabadalmazott víztartalom meghatározó készülék is. (D. R. P. No. 708.389). Az elektromos vezetőképesség elvén felépült eljárásoknál a vizsgálandó gabona rendszerint két, szigetelten beágyazott, rovátkolt elektródahenger közé kerül. Ez az ismert rendszer azonban hibás eredményeket ad, ha a gabonaszemek nem teljesen egyforma nagyságúak, ami a rendes eset. Az okot az 1. és 2. számú ábra mutatja.

Az itt ismertetett találmánynál azonban elektróda gyanánt egy elektromosan szigetelt, fokozatosan szűkülő őröléssel bíró őrölendzsert használnak, amely egy rovátkolt őrőkúpából és egy hozzá alkalmazott, szigetelt, kúpos gyűrűből áll. (3. sz. ábra). A felaprózandó gabonaszemek ennél a készüléknél előbb a nagyobb, majd fokozatosan a szűkebb elektródarészek közé kerülnek s ekként a gabonaszemekkel érintkezésbe kerülő elektródafelületek úgy kis-, mint nagyszemű gabonánál kb. egyenlők.

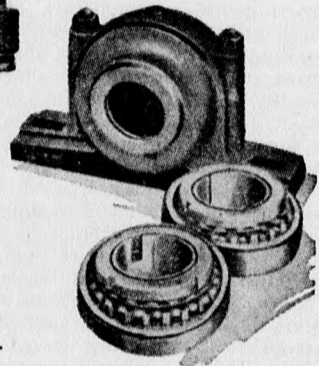
Mintegy két év előtt az olasz rizsmalmászat céljaira egy újabb nedvességmegállapító készülék került a piacra, amely érdemes arra, hogy vele alaposan foglalkozzunk. Dacára annak, hogy ez a készülék eddig csak szemesgabona nedvességének meghatározására szolgált, nem látszik valószínűtlennek, hogy a liszt és korpa víztartalmának megállapítására is alkalmas volna. Ez a készülék könnyű szerrel a falra erősíthető. Főként egy villamos melegítő edényből áll, amelyet egy különleges olajjal töltenek meg. Ebbe a folyékony olajba öntenek azután 50 gr szemes gabonát a vizsgálandó terményből, amelyet az olajjal együtt felforraltak. A szükséges hevítési idő — amelynek leteltével a készülék önműködően kikapcsolódik — *mindössze három perc*. A nagyobb pontosság kedvéért a vizsgált termék még további két percig marad a forró olajban. Így tehát az egész víztartalom megállapítás *összesen öt percet vesz igénybe*, amire a készüléket azonnal fel lehet hasz-

SKF KÖZLŐMŰELEMÉK BEÉPÍTÉSE

az erőszükségletet csökkentő, nagy fordulatszámok alkalmazását teszi lehetővé, a kenőanyag és a kenőmunka legnagyobb részét megtakarítja. Az önbelső szorítóhüvelyes gördülő csapágyak gyorsaszerelhetők, rendkívül teherbírók, nem melegsznek, féligyetelt, javítást nem igényelnek, tehát izemik

gazdaságos és üzembiztos

Korszerűen és áttepítőn közlőműveket és malomipari munkagépeket (hengerezék, kőjrat, szikrita, darálóztű, felvono, stb.) Közzét szaktmérnökeink és szerelőink tervezést és kivitelezést a leggondosabban végzik el. Katalógusokat, ismertetőket az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátunk, terveket, költségvetéseket díjtalanul készítünk.

SKF

SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R.-T.
BUDAPEST, IX., ULLÓI-UT 55.

KENDER- ÉS LENKIKÉSZÍTŐ GÉPEK

Törőgépek. — Tlológépek. — Kócrázógépek a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL magyar r.-i.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÓT 31. SZÁM

JÖL ÉSIK A PIPA MERT OROSZLÁN A SZITA

Az OROSZLÁN védjegyű szitaselymek magyarországi vezérképvisellete:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27. szám
A Magyar Molnár Lapja szerkesztőségének új helyiségével szemben.

Kívánatra szívesen megküldöm új árjegyzékemet olcsó áráimmal

EMAG-rendszerű

„SZITTYA” tengericsírátlanító és darálóberendezés

a csírátlanítást és darálást teljesen új eljárás szerint végzi és a tengeriőrleést leegyszerűsíti.

Gyártja:

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- és FÉMÁRUGYÁR Rt.

(azelőtt ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR)

Budapest, VI., Váci-út 19.

Telefon: 298-960.

Sürgőncim: EMAG

nálni a legközelebbi vizsgálat megejtéséhez.

Minden más módszertől eltérően ebben a készülékben a termékből kikerült vízmennyiség szemmel látható és egy megfelelően méretezett és beosztású reagensüvegben alkalmazott skálán azonnal, százalékokban leolvasható. Utánaméretezés, valamint tabella útján való átszámítás szükségtelen s így ez a módszer, illetve a készülék szinte megbecsülhetetlen, ami egyszerűségét és gyorsaságát illeti.

A készülék segítségével nyert eredmények általánosságban megegyeznek a szárítoszekrények útján nyert eredményekkel. Kisebb eltérések származhatnak azonban az olaj megváltozása következtében, amely az állandó használat folytán vesztit érzékenységből. Ez a hátrány azonban valószínűleg kiküszöbölhető nagyobb mennyiségű és egyenlő vegyítésű olaj tartalékolásával. A készülék említett jó tulajdonságai szempontjából igen kívánatos volna, ha azt megfelelően tökéletesítenék, ami egyébként az elmúlt két év alatt valószínűleg meg is történt, bár azóta a készülékről semmit sem hallottunk.

Az újabb eljárásokkal szemben a konzervatív szárítoszekrény használata még eddig a legmegbízhatóbbnak bizonyult. A súlypont pedig a megbízhatóságon nyugszik. Ennek oka alig szorul magyarázatra. A mezőgazdasági termékek víztartalmának rendkívüli fontosságát minden szakember elismeri és méltányolja, mert a víztartalom a döntő tényező a termék anyagértékére, feldolgozhatóságára és eltarthatóságára egyaránt.

Ha nálunk, de a legtöbb külföldi államban is a víztartalom meghatározásának módját — a saját üzem ellenőrzése céljából — teljesen az egyes üzemek tetszésére bízzák is, másként áll a helyzet, ha a víztartalom megállapítások idegen üzletfelek rovására, esetleg árszámítások céljára, vagy pedig általános érvényű rendelkezések alátámasztására szolgálnak. Már pedig ez így van különösen a gabona és liszt nedvességtartalmának megállapításánál, mert a termékek árai Európaszerte hivatalosan vannak megállapítva, tehát a beszáradás révén keletkező értékesítési veszteségek kalkulációkban igen nagy és fontos szerepet játszanak.

Igy ilyen célra nemcsak ajánlatos, hanem egyenesen megkövetelhető egy hivatalosan kipróbált és elismert szokványos vizsgálati módszer bevezetése, vagy legalább is olyan vizsgálati módszerek felsorolása, amelyeknek eredményei tapasztalat szerint a szabványos vizsgálati módszer eredményeivel — a megengedett hibahatárokon belül — megegyeznek.

Németország ennek az elvnek alapján 1941 február haváig hivatalosan a szárítoszekrényben három órán át 105 °C melletti szárítást alkalmazta mint kötelező és szabványos víztartalom meghatározó módszert. Azonban 1941 februárban a Birodalmi Gabonafeldolgozási Intézet javaslatára az állami intézmények a 130 °C melletti való egyórás szárítás kötelező módszerre tértek át, amely ezáltal törvényes létjogosultságot nyert. Ennek a módszernek hivatalos előírásai a következők:

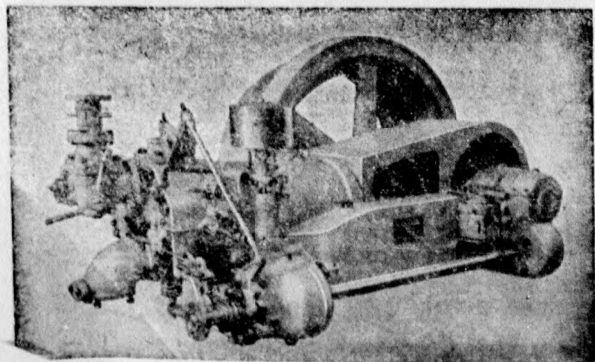
Hat gr-ot a vizsgálandó gabonából technikai mérleggel lemérnek és finomra megdarálnak. Az erre a célra szolgáló őrlőgépről lekerülő finomtöretet maradéktalanul egy kisüvegbe mérőüvegbe helyezik. Utóbbi 4 cm magas és átmérője is 4 cm. A darát azután a mérőüveggel együtt egy analitikai mérlegre pontosan lemérlegelik. Azután az őrlémennyel megtöltött mérőüveget nyitva, keresztben álló fedéllel, egy négyzetes szárítoszekrény felső, vagy egy kerék szekrény középső polcára helyezik és a szekrényben villamos fűtéssel 130 °C hőt fejlesztenek. A mérőüveg behelyezését a lehető leggyorsabban kell végezni, hogy a szekrény hővesztése — ami a nyitás és a mérőüveg behelyezése folytán mindenkor bekövetkezik — a lehető legcsekélyebb legyen. A szárításra meghatározott 60 perces idő mindig attól az időponttól kezdve számítandó, amikor a szekrény ismét eléri eredeti 130 °C-nyi hőmérsékletét.

A szárítási idő semmi esetre sem léphető túl többel, mint 5 perccel. A szárítás befejezése után a mérőüveget bent a szekrényben kell lezárni és teljes lehűlésükig egy exsiccátorban tartani. Csak azután történhetik a visszamérlegelés. Az ellenőrzés végett két meghatározás szükséges és az eredmények középértéke a mérvadó. Ha ezek egymástól több mint 0,20%-kal eltérnek, akkor a víztartalom meghatározás újból végzendő. Liszt víztartalmának meghatározásához 5 gr-nyi mennyiségű használnak, egyébként teljesen azonos eljárással.

A kísérleti hibahatár 0,7%-a a víztartalomnak, ami azt jelenti, hogy p. o. 15% víztartalom mellett a 0,10% eltérés pontos eredményt mutat. Az eredmény a darált terménnyel és a lisztnél teljesen egyező. Kukoricánál azonban (de nem kukoricalisztnél) az eltérés nagyobb és a hibahatár a víztartalom 3,5%-ában van meghatározva. Eszerint szemeskukoricánál az elkerülhetetlen kísérleti hibahatár 0,5% abszolút.

A fent ismertetett vizsgálati módszer eredményei — minden más egyéb vizsgálati módszer között — a legjobban megközelítik a Vacuumszáritás eredményeit, amelyek tudvaleg szandardértékeknek tekinthetők.

Hirdessen a szaklapban!

H I R E K

— **Trapp Vendel igazgató előadása a Molnár-céh közgyűlésén.** Mint lapunk más helyén közöljük, december 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja a Magyar Molnár-céh 1942. évi rendes közgyűlését a m. kir. Allami Felső Ipariskola nagytermében. A gyűlés érdekessége, hogy a hivatalos tárgysorozatán kívül **Trapp Vendel igazgató** tart előadást „**Felbontógép és felbontás**” címen. Az előadás iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Egészségügyi előadások decemberben.** Az OTI Egészségügyi Múzeuma a Múzeum helyiségében (Budapest, VI., Eötvös-u. 3.) a következő közérdekű egészségügyi előadásokat rendezi: december 9-én **dr. Baitz Géza** egyetemi magántanár, főorvos: Tüdőbetegség Budapestben; 11-én **dr. Pacséri Imre** orvos-titkár: Foglalkozási betegségek; 14-én **dr. Petróczy György** egyetemi magántanár, orvos-aligazgató: A dolgozó ember tüdeje; 16-án **dr. Menyhárd Irén** egyetemi tanársegéd: A dolgozó ember lába; 18-án **dr. Hidassy Dezső** belgyógyász, orvos-segédtitkár: Betegség és életkor. Az előadások látogatása díjtalan.

— **A vagyonszármazás bűze decemberi ára.** A mezőgazdasági ingatlanok vagyonszármazása fejében fizetendő bűze árát a m. kir. pénzügyminiszter 1942. december havára szóló érvényű métermátszásként 30.— pengőben állapította meg.

— **Malomgondnok felmentés.** A m. kir. iparügyi miniszter **Horváth Gézát**, a Topolyai Malmalom Rt. (azelőtt Forgács Dezső Hengergőzmalom Rt.) topolyai vállalatnál viselt ideiglenes gondnoki megbízatása alól felmentette.

— **Malomközgyűlés.** A Győri Hengermalom Rt. 1942. december 15-én délelőtt 11 órakor Győrött, a malom helyiségeiben tartja rendes közgyűlését.

— **Új rend az erőtakarományok kiutalásánál.** A közellátásügyi minisztérium III. 2. ügyosztálya legújabbán úgy rendelkezett, hogy az 50 holdon aluli gazdaságok részére megengedett 2 hónapra előre egy meghatározott mennyiségű erőtakaromány utalható ki s ezt az alispáni hivatalok osztják fel az egyes községek igénylői között. Az 50 holdon felüli gazdaságok részére a közellátásügyi minisztérium III. 2. ügyosztályának utasítása alapján, az abrak-takarományosztály a következő kiutalásokat eszközölheti: anyakocánként havonta 15 kg korpát, 35 kg-on felüli szüldőknek 3 kg korpát.

— **A román rizstermés.** Bukaresti jelentés szerint a román földművelésügyi miniszterhez befutott adatok szerint a rizzsel bevett területéről összesen 138 vagon rizzst szállítottak be, mint az ideai rizstermés eredményét. A legtöbbet — 108 vagon — Jajlonica kerületből szállították be.

— **Irországban biztosítva van a kenyérellátás.** Az ideai búzatermés Irországban kitűnően sikerült. Így az ottani közellátás vezetői azt remélik, hogy ebben a termésévben a kenyérellátásban nem fognak zavarok beállni.

— **Az angolok garázdálkodása Szudánban.** Mint a kairói rádió jelenti, az angol hatóságok arra kényszerítették a szudáni termelőket, hogy az egész gabona tartalékkészletüket beszovalgaltassák. Egyiptomban a közvélemény akként vélekedik, hogy ez az erőszakos rendszabály legjobban mutatja, milyen egyre növekedő nehézségekbe ütközik az egyiptomi brit csapatok ellátása.

— **Malomhír.** A **Turterbesi Malmalom és Villanytelep Rt.** malomtelepén melléktermékként egy keretfűrészt állított fel, melynek segítségével bérfűrészelést fog vállalni.

— **Új olaj-extrahálóüzem.** Az „Erdély” Olaj Szappan, Vegyikékek Gyára és Kereskedelmi Rt. nagykarolyi gyárvállalat azt a korábbi tervét, hogy új extrakciós üzemet és margaringyártást létesít, mielőbb megvalósítani készül. Ezzel kapcsolatban a vállalat alaptőkét az eddigi 120.000 pengőről 600.000 pengőre emeli fel. Az alaptőkeemelést során a vállalatnál gróf **Berchtold Zsigmond** vállalt nagyobb érdeklőséget.

Géprezsek tisztítása. Az armatura-, illetve géprezseket könnyen megtisztíthatjuk a beljük vagy reájuk ragadt kenőolajtól, portól és piszoktól a következő, magunk készített oldattal: 60 súlyrész vízben felolvasztunk 7—9 rész marószódát, úgyszintén 60 súlyrész közönséges szódát. Ezt a keveréket felforraljuk, majd a tisztítandó géprezst az oldatba helyezzük. Az oldatban azután a géprezsekre tapadt zsír, olaj, por feloldódik. Utána a gép- illetve armaturarészeket tiszta vízzel leöblítjük, majd alaposan megszáritjuk. Hogy a kenőolajnak a géprezsekre való rászáradását és réteges megkeményedését megakadályozzuk, ajánlatos a kenőolajhoz időnként petróleumot keverni.

Megjelent a Magyar Molnár Könyvtár IV. kötete

Az új forgalmiadó rendelet malomipari vonatkozásai

ARA 5 PENGŐ. Megrendelhető a MAGYAR MOLNÁROK LAPJA kiadóhivatalánál

Sárospataki kovamalomkő

nyolc évtizede fogalommal vált a magyar molnárság körében.

Illyet vegyen és várakozásában nem fog csalatkozni

Kapható minden méretben bármilyen őrlési és darálási célokra.

A rajánlatot küld:

SÁROSPATAKI KOVAMALOMKŐGYÁR EGYLET
SÁRO SPATAK (ZEMPLEN MEGYE)

vagy a vezérképviselőt:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.

NATRON

PAPIRZSÁK

minden méretben, 1—2—3—4—5 és többretű minden őrleményhez, hüvelyeshez.

Közvetlenül szállítja a

PAPIR- ÉS PAPIRZSÁKÜZEM

BUDAPEST, III., ÁRPÁD FEJEDELEM-ÚTJA 47

TELEFON: 163-033 ÉS 293-075

Különleges árajánlatunk:

50 kg.-os

3-rétű liszteszsák 45 fillér

minden új felárral együtt.

500 darabig igénylés nélkül
raktárról szállítható!

MAGYAR LAJOS

GÉPSZIJ- ÉS MŰSZAKI BŐRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Katona József-utca 9-11

Telefon: 113-703 és 120-262

GYÁRT:

Őr-hajtósíjakat, műszaki bőrárukat, textil-technikai bőrárukat legjobb minőségben, elsőrendű kiviteiben. — Szakszerű tanácsadás minden szíjtechnikai kérdésben.

Triumphflex-gépszij
a modern gépi üzem
legjobb hajtósíja

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

DR. KARÁCSON JENŐ

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc), Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43. szám

SZIVÓGÁZ-MÓTOROK
BARNASZÉN, FA, KUKORICA-
CSUTKA, STB. ELTÜZELÉSÉRE

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V.,
VÁCI-ÚT 152. SZ. — TELEFON: 290-835.